THE STANDARD BEARER

EDITORIAL STAFF
H. Danhof
H. Hoeksema
G. M. Ophoff
B. J. Danhof
G. Van Beek

Reformed Semi-Monthly

PUBLISHED BY THE REFORMED FREE PUBLISHING ASSOCIATION, GRAND RAPIDS, MICH.

Entered as second class mail matter at Grand Rapids, Mich.

Subscription communications should be addressed to J. H. Vander Vennen, 1061 Dunham St., S.E., Grand Rapids, Mich. Communications relative to contents of Magazine should be addressed to Rev. H. Hoeksema, 1213 Sherman St., S.E., Grand Rapids, Mich.

Vol. II, No. 15 AUGUST 16, 1926 Subscription Price, $2.50

MEDITATION

TENDER WATCHFULNESS

> For the eyes of the Lord are over the righteous, and his ears are open unto their prayers but the face of the Lord is against them that do evil. — I Peter 3:12.

What comforting assurance for the righteous!

What cheering encouragement for them, inciting them to persevere in well-doing in the midst of a world full of darkness and evil!

The eyes of the Lord are upon, are over them; His ears are always open unto their petitions and cries; His face is against them that do evil! With such an attitude of the Lord of heaven toward them and against their enemies, they are perfectly safe and the way of righteousness is assuredly a blessed and sure way.

Contrary to all appearances and to what appears to be everyday experience the statement may be; in conflict with all that eye doth see in this world it may seem. For the way of the wicked is broad and even, the path of the righteous rugged and narrow. Prosperity is the seeming good-fortune of them that do evil; adversity is the lot of the righteous. They wallow in wealth often that care neither for God nor His people; while their affliction is present with the rising of the sun every morning who walk not after the flesh but after the Spirit. Those feast these starve; those sing these groan. And in the light of actual facts in life one would seem constrained to contradict the apostle and to maintain that the face of the Lord is against them that do well, while His eyes and ears are with favor over the wicked . . . .

And how paralyzing, how discouraging, how spiritually enervating is the very thought for the righteous in the world!

But no! . . . . .

God forbid!

This can never be!

For the Lord is righteousness!

And righteousness the righteous Lord loveth!

His eyes are assuredly over the righteous in tender care and His ears are on the alert for their every prayer, while His face is against them that do evil.

Now, always, constantly, everywhere . . . .

At every step, at every twist and turn of the road . . .

Blessed knowledge of faith!

Did you never marvel at the courage of the saints?

Did you never feel astonished at their boast, weakness and helplessness though there appear in their every feature, as they are encompassed by enemies stronger and mightier than they?

Does it not sound like sheer vanity to stand alone in the midst of thousands and shout: "I will not be afraid of ten thousands of people that have set themselves against me round about?" Or is it not madness to ring forth the challenge: "Though an host should encamp against me, my heart shall not fear?"

Where is the secret of his power? What is the explanation of this superhuman courage that will never be daunted?

It is right here: "The eyes of the Lord are over him and he knows it; the ears of the Lord are inclined to his faintest groan and he is assured of it; the face of the Lord always spells destruction to them that do evil and in this he is confident." But for this assurance his valor would be vanity, his daring recklessness, his courage in the midst of overwhelming enemies something akin to insanity.

But he is strong in the Lord . . . .

The picture of his life you possess in Israel plunging through the Red Sea.

Madness it seemed for Moses to lead that helpless multitude of men, women and children into that threatening deep. And madness, too, it would appear for that persecuted crowd to follow their leader and deliverer from bondage into the sea before them. For dark was the night and they knew not how far the path, struck through the surging billows, would extend before their feet; the fierce wind howled and the waves foamed and roared, spitting their spray upon the poor refugees and

eager to spring upon them and swallow them up into death. And close upon their heels pursued the revengeful Egyptian, raving with fury still because of the death of his firstborn. A last act of despair it seemed to plunge into that yawning deep . . . .

Yes, but from the light-side of the pillar of fire the eyes of Jehovah kindly and encouraging smiled upon His people, lightening their path through the dark night and assuring their hearts of victory; and from the dark side of the cloud pillar God's face frowned a terrible threat of destruction into the pursuing host of the enemy . . . .

The eyes of the Lord were in watchful care over the righteous.

His face was in threatening indignation against the wicked.

And thus it ever is. Do you still marvel at the boldness of the righteous? Though weak and alone, he can well afford to be bold as a lion.

For God is with him.

Blessed assurance!

The Lord's eyes upon us!

And His ears open unto our prayers!

There is in the words the alert vigilance of a divine heartful of tenderest love and care.

Did you never see a mother watching by the bedside of her sick darling? Sleep could not touch those eyes, constantly fixed in anxious watchfulness upon the face of her babe; the slumber of weariness could not dull the keen alertness of that mother's ear, quick to perceive the merest groan from that sickbed. The faintest whisper she is prompt to hear; the slightest stir she is on the alert to notice. Nothing concerning the child of her love escapes her attention, upon it all her attention is concentrated. Why this quick and keen perception of eye and ear? Whence springs this anxious watchfulness and tender care? . . . .

Behind those wakeful eyes and keen-edged, high-strung ears there beats a heart of tenderest love!

It is love that keeps open those eyes and holds them riveted upon its object. It is love that causes those ears to be keen to notice the faintest cry from its darling.

Strange how in common everyday life and circumstances many an object may pass within the range of our vision without drawing the slightest attention on our part; how many a sound beats upon our ears without being even as much as noticed by us. We see yet we do not perceive; we hear yet we do not notice; all because there is little or no interest in the objects of our vision and hearing. They leave us cold. We are not concerned about them. They cross our way and are forgotten without leaving an impression. But let the object have the love of our heart and let the sound heard strike the love-cord in our soul, and how keen is the eye to see, how alert the ear to hear!

So the eyes of the Lord are open upon the righteous and His ears are ever on the alert to hear the prayers of the righteous, because He loves their appearance and their cries strike the love-cord of His heart divine.

They are the righteous.

Righteous are they before Him judicially, for He declared them free from sin and guilt and clothed them with a righteousness not their own but His; and they washed their garments by faith in the blood of their Redeemer. But righteous they are also actually, spiritually, with regard to the inmost spiritual principle of their life. They are not only redeemed but also delivered by the wondrous power of His grace. The bonds of sin and death were broken and they have been set free unto righteousness. The love of God has been spread abroad in their hearts, and partakers they became of a new life, the life of God, through the resurrection of the Lord Jesus. Risen with Him they are righteous in their inmost life. And, though oft they may stumble, they walk as righteous, as children of light, eschewing that which is evil and rejoicing in welldoing, manifesting in their own life the very life of God . . . .

And that is why the world hates them. Because they are righteous and walk as such.

That is why the world reviles and persecutes them. For righteousness' sake.

That is why they suffer. For well-doing.

Their prayers are often groans . . . .

But that is why the Lord loves them. And this love of the righteous Lord for His righteous children keeps His eyes open over them and His ears keen and quick to catch every sound from their lips . . . .

And never He slumbers or sleeps.

For no wink escape they His attention. Their every step He watches with tenderest care. Their every sigh He hears with keenest desire to do help and to save.

The righteous walk their way under the loving vigilance of the Lord their God.

He is their Almighty Aid.

Faithful and True!

And why should they not boast?

Why should they not triumph even though an host should encamp against them?

Is not the face of the Lord, beaming with tender love upon them that walk in the way of righteousness, against them that do evil, threatening constant destruction upon the enemies of the righteous?

They need fear but one thing: to set their feet in ways of wickedness. Even when the enemy raves and does wickedly; even when the wicked foams in fury against them, reviles and speaks all manner of evil against them, they must not revile again, they must fear to meet evil with evil. Dread it they must and do to be seduced into ways of darkness and evil. For against them that walk in these ways is the face of the Lord.

And this is comfort to the righteous . . . .

For the wicked are their enemies. Primarily they are wicked with relation to the Lord. He is not in all their thoughts. His ways are not in their hearts. Their meditation is enmity against Him. Children of darkness are

they who sleep not lest they have done evil. They increase their guilt and heap up treasures of wrath. And they abhor the ways of the righteous. As they hate Him, the righteous God, so they hate them, His righteous children. They despise their profession and will not hear it. They detest their ways and will not suffer them to walk in them. They hate their light, their Christ, their cause. They make them suffer and fill them with reproach and shame. They would lead the righteous as sheep to the slaughter.

God's face is against them . . . .

His face is the reflection of His heart. And there is nothing in the heart of the righteous Lord that favors them that do evil. He is a light and there is no darkness in Him. He is a consuming fire to them that hate Him and His children. And this terrible divine displeasure and opposition is perfectly reflected in His face.

And His face is His presence . . . .

His omnipresent Presence!

His ever active Presence!

When God is against us it implies that His omnipresent Presence turns against us, acts against us, threatening, discomfiting, destroying . . . .

Here, there, yonder, everywhere . . .

Now, then, always, every moment, eternally . . . . .

Frowning us into outer darkness!

Things may not appear so in the present world and the wicked may not notice this reality of the Lord's attitude, so full of woe to them and of gladdest comfort to the righteous. Reality is such nonetheless. For the eyes of the Lord are over the righteous in tenderest watchfulness and His ears are open upon their prayers in keenest alertness and His heart is filled with love to them. But His face frowns upon them that do evil . . . .

And yet a little while and the full reality of this will be manifest.

When the end of the way shall be reached.

And all the weary night of life's journey shall be past.

When the present joy of the wicked shall be turned into everlasting weeping and gnashing of teeth; and the present grief of the righteous into eternal gladness. Then it shall be manifest to all . . . .

Not only that it will be true then, but that it was always true, even in the righteous' darkest hours:

Against the wicked is the face of the Lord!
And over the righteous are His eyes.
To their prayers His ears are open!
To save them to the full.
Hallelujah!

H. H.

"And if the wanderer's feet be soiled and sore,
So much the more
He needs a tender hand to cleanse and heal,
And make him feel
There is no task that love will shrink to do
Life to renew."

—Walter C. Smith, D. D.

NIET DISPUTABEL STELLEN

De "Buitengewone Generale Synode te Assen" besliste, "dat de boom der kennis des goeds en des kwaads, de slang en haar spreken en de boom des levens naar de klaarblijkelijke bedoeling van het Schriftverhaal van Gen. 2 en 3 in eigenlijken of letterlijken zin zijn op te vatten, en dus zintuigelijk-waarneembare werkelijkheden waren; en dat derhalve de meening van Dr. Geelkerken, als zou men disputabel kunnen stellen, of deze zaken werkelijkheden waren, zonder met 't in artt. 4 en 5 der Nederlandsche Geloofsbelijdenis beleden gezag der Heilige Schrift in strijd te komen moet worden afgewezen."

Hiertegen heeft Dr. Geelkerken dit bezwaar, "dat aan hem en anderen de *traditioneele opvatting omtrent Gen. 1-3 als de eenig mogelijke en uitsluitend ware met ambtelijk gezag opgelegd wordt.*"

En voor dat bezwaar, zeiden we in een vorig artikel, gevoelen we wel iets.

Geven we thans nader rekenschap van dat gevoelen.

Allereerst zijn we van oordeel, dat de "Buitengewone Generale Synode te Assen" het eigenlijke punt in de kwestie-Geelkerkeen niet zuiver daarstelt. Naar de letterlijke bewoording van de Synodale uitspraken stelt Dr. Geelkerken de *werkelijkheid* van de beide bijzondere Paradijsboomen en van de slang en haar spreken in twijfel, en tast hij daarmede, naar het gevoelen der Synode, het gezag der Heilige Schrift aan. Doch Dr. Geelkerken heeft herhaaldelijk onomwonden verklaard het gezag der Heilige Schrift te erkennen. Volgens zijn eigen schrijven gaat het tusschen de Synode en hem niet over de vraag, "of ik als feit aanvaard, wat de Schrift als feit mededeelt. Neen het gaat over de geheel andere vraag: hoe de mededeelingen van Genesis 1-3 in hun zin zijn te verstaan." Tusschen de Synode en Geelkerken gaat het niet over een kwestie van Schriftbeschouwing, maar om de exegese van enkele passages in de eerste hoofdstukken van Genesis, waarover de Belijdenis zich niet uitdrukt, en waarover geleerden verschillend denken. "Het gaat niet over den oorsprong der zonde, of de plaats van den eersten mensch, of de beteekenis van den val, punten, waarover de Belijdenis zich wel uitspreekt; maar over de exegese van het spreken der slang." En daar heeft men zich ten allen tijde verschillend over uitgelaten. En nu moge het gewenscht zijn, dat een prediker zijn eigen exegese op dat punt niet dan zeer voorzichtig mededeele, zijn particuliere exegese als zoodanig stelt hem niet tot voorwerp van de kerkelijke tucht. Zij kan in directen zin slechts aanleiding geven tot een exegetisch geschil. En dat heeft Geelkerken's bezwaar tegen de gangbare traditioneele opvatting *als de eenig mogelijke en uitsluitend ware* metterdaad gedaan. De Classis heeft instemming gevraagd voor een gangbare exegese. De Synode heeft dat verzoek bekrachtigd. En Geelkerken heeft geweigerd, om zich de *gangbare exegese als de eenig mogelijke en uitsluitend ware met ambtelijk gezag* te laten opleggen. Zoo staat feitelijk de zaak.

De Synode van Assen heeft echter haar geschil met

Dr. Geelkerken zoeken voor te stellen als een kwestie van Schriftgezag. Volgens haar gelooft Dr. Geelkerken niet, wat de Schrift uitdrukkelijk leert. Geelkerken zou disputabel willen stellen de werkelijkheid van de beide bijzondere Paradijsboomen en de slang en haar spreken, en zulks kan, volgens het oordeel der Synode, niet geschieden, zonder in strijd te komen met het in artt. 4 en 5 der Nederlandsche Geloofsbelijdenis beleden gezag der Heilige Schrift. Feit is echter, dat de Synode het gevoelen van Dr. Geelkerken op deze punten niet juist weergeeft. Geelkerken zelf toch houdt staande, dat hij, niet minder dan de Synode, wel zeer wezenlijk aanneemt, dat de bijzondere Paradijsboomen en de slang en haar spreken werkelijkheden zijn geweest; maar of ze *zintuigelijk-waarneembaar* waren, zou hij vooralsnog liefst onbeslist willen laten. Hij trekt niet de *werkelijkheid* van die boomen en de slang en haar spreken in twijfel; maar hij zou het *zintuigelijk-waarneembaar karakter* van hunne werkelijkheid disputabel willen stellen. Deze onderscheiding als zoodanig kunnen we natuurlijk voor het tegenwoordige laten rusten; maar het zal den lezer wel duidelijk zijn, dat de Synode van Assen dit verschil van gezichtspunt tusschen haar en Dr. Geelkerken niet over het hoofd had moeten zien. Men moet zijn tegenstander recht laten wedervaren; en in eene geloofsworsteling tusschen broeders zoover naar de andere zijde overbuigen. als met de geopenbaarde Waarheid bestaanbaar is. Zulks wordt niet slechts door de Christelijke liefde geëischt, maar tevens door het recht en de eerlijkheid. De eerlijkheid moet ons doen belijden, dat we hier slechts ten deele kennen. En het recht eischt, dat we onderscheiden tusschen Schriftgezag en Schriftverklaring. De Schrift moge dan ook, naar ons gevoelen, nog zoo klaarblijkelijk iets letterlijk bedoelen, zoolang het geschil de bedoeling van een bepaalde Schriftpassage betreft, zoolang wordt, zonder meer, het gezag van het Woord Gods niet aangetast. Beide partijen handhaven dan eigenlijk juist dat gezag. Het geding betreft dan niet het karakter van de Heilige Schrift, maar is exegetisch van aard. De vraag is dan: wat bedoelt de Schrift met hetgeen zij mededeelt, in onderscheiding van de vraag: wat hebben wij er tot dusver onder verstaan? En in dien formeelen zin nu wil Dr. Geelkerken o. i. *het zintuigelijk-waarneembaar karakter* van de werkelijkheid van de beide bijzondere Paradijsboomen en van de slang en haar spreken disputabel stellen; m. a. w., daarover is z. i. het laatste woord nog niet gesproken. En hij eischt daartoe het recht voor zich op; omdat er z. i. anders geen sprake kan zijn van eenige vermeerdering van onze kennis van den inhoud der Heilige Schrift. Zonder Schriftstudie is er geen geloofswetenschap. En Schriftstudie eischt vrijheid, maar dan toch Schriftgeloovige *vrijheid* niettemin. Geloofswetenschap kan, strikt genomen, niet opgelegd worden met ambtelijk gezag. Geelkerken wil Schriftgeloovig onderzoek van de punten in dispuut. Hij beschouwt het geschil tusschen hem en de Synode als een kwestie van exegese. En van dat standpunt van Geelkerken had de Synode o. i. nauwkeuriger notitie moeten nemen. Zij had in de behandeling der zaak haar uitgangspunt moeten nemen in hetgeen Dr. Geelkerken zelf zegt en zegt te willen, en het onhoudbare van zijn positie, indien onhoudbaar, dienen aan te toonen.

Haar positie is evenwel, "dat de boom der kennis des goeds en des kwaads, de slang en haar spreken en de boom des levens naar de klaarblijkelijke bedoeling van Gen. 2 en 3 in eigenlijken en letterlijken zin zijn op te vatten, en dus zintuigelijk-waarneembare werkelijkheden zijn." Blijkbaar moet een ieder dat kunnen zien. De Schrift zegt het immers duidelijk. Wie dat ook maar eenigszins durft te betwijfelen, is feitelijk een aanrander van het gezag der Schrift. Met name geldt zulks van een Gereformeerd predikant. Die moet immers onvoorwaardelijk aannemen, wat de Schrift zegt. En aan exegese bestaat hier blijkbaar geen behoefte. De Synode wil het dan ook laten voorkomen, dat zij eigenlijk geheel geen verklaring heeft gegeven, nòch van eenig gedeelte der Schrift, nòch van uitdrukkingen in de Belijdenis. Zij zoekt hare sterkte in de *klaarblijkelijke bedoeling* van Gen. 2 en 3. Tegen die klaarblijkelijke bedoeling, die kennelijk voor allen duidelijk is, dus ook voor Dr. Geelkerken, heeft Geelkerken gezondigd, en derhalve zich vergrepen aan het gezag der Heilige Schrift. Aldus betoogt de Synode.

Doch zij vergeet daarbij, dat hare terminologie hare interpretatie verraadt. Als de Synode uitspreekt, "dat de boom der kennis des goeds en des kwaads, de slang en haar spreken en de boom des levens naar de klaarblijkelijke bedoeling van Gen. 2 en 3 in eigenlijken en letterlijken zin zijn op te vatten, en dus zintuigelijk-waarneembare werkelijkheden zijn," dan heeft ze in die woorden zeker haar eigene exegese gegeven. Door die uitspraak heeft ze feitelijk sanctie gegeven aan een gangbare traditioneele exegese. Daartegen bestaat natuurlijk op zichzelf geen bezwaar; maar de Synode had zulks moeten erkennen. Hare uitspraak is eene interpretatie. Letterlijk vindt men haar nòch in de Schrift nòch in de Confessie. Haar eigen taal verraadt, dat het geschil tusschen haar en Dr. Geelkerken van exegetischen aard is, en niet rechtstreeks het gezag der Schrift raakt. Het is geen verschil van autoriteit, maar van opvatting. De Synode heeft het standpunt ingenomen, dat de gangbare exegese betreffende de bijzondere Paradijsboomen en de slang en haar spreken in overeenstemming is met de klaarblijkelijke bedoeling van Gen. 2 en 3. Feitelijk heeft dus de Synode voor haar gevoelen een beroep gedaan op de *duidelijkheid* van Gods Woord.

Daartegen heeft Geelkerken zich verschanst in het bolwerk der geloovige wetenschap. Ook hij zegt, evenals de Synode, geen eigen verklaring te hebben, of te willen geven. Zelfs heeft hij geen bezwaar tegen de gangbare exegese. Maar hij wil zich de traditioneele opvatting niet *als de eenig mogelijke en uitsluitend ware met ambtelijk gezag laten opleggen.* Want dan ware het met alle wetenschappelijke ontwikkeling der leer gedaan, en moesten feitelijk ook de particuliere beschouwingen van mannen, als: Calvijn, Bavinck, Kuyper, Woltjer, e. a., veroordeeld worden. En waar bleven we dan met ons Gereformeerd-Reformatorisch beginsel van vrijheid van wetenschap en exegese? Wel heeft natuurlijk de traditie waarde; maar

men mag door geen Synodaal besluit de mogelijkheid van eene betere verklaring buitensluiten. Al gelooft men derhalve ook zelf, dat in het aardsche Paradijs alles zintuigelijk-waarneembaar was, dan gaat het wetenschappelijk nog niet aan om te verklaren, dat zulks, zonder onderzoek of exegese, een ieder duidelijk moet wezen. De zintuigelijk-waarneembaarheid van de bijzondere Paradijsboomen en de slang en haar spreken kan wetenschappelijk niet worden gehandhaafd als de eenig mogelijke en uitsluitend ware zienswijze met een bloot beroep op de *duidelijkheid* der Schrift. De eigenlijke bedoeling van een bepaalde Schriftpassage moet worden opgemaakt uit hetgeen de Schrift leert in hare organische éénheid en totaliteit.

Zulks dient in dit geval door beide partijen te geschieden. Men kan eenerzijds niet volstaan met te zeggen: "Het is klaarblijkelijk de bedoeling van Gen. 2 en 3 dat de beide bijzondere Paradijsboomen en de slang en haar spreken in letterlijken zin zijn op te vatten, en dus zintuigelijk-waarneembare werkelijkheden waren." Dat moet juist uit het verband en den samenhang van de gansche Heilige Schrift worden aangetoond. Want de Schrift is eene organische éénheid. Strikt genomen, kan een deel niet worden verstaan zonder het geheel. Anderzijds echter heeft het evenmin zin, om te zeggen, dat men geen bezwaar heeft tegen de bestaande zienswijze, en ook geen andere opvatting daarvoor in de plaats heeft te stellen; maar bloot in 't abstracte wil vasthouden aan de mogelijkheid eener betere beschouwing, omdat anders alle wetenschappelijke ontwikkeling buitengesloten is. Want in het afgetrokkene moet zulks zeker worden toegegeven; maar zulk een abstract wetenschappelijk beginsel brengt ons in onze practische kennis van hetgeen de Heilige Schrift mededeelt niet veel verder. En daar is het hier juist om te doen. Tusschen de Asser Synode en Dr. Geelkerken gaat het juist om het objectief gegevene in de eerste hoofdstukken van Genesis.

Dat hebben beide partijen dan ook feitelijk wel gevoeld. In de werkelijkheid hebben zij zich geenszins beperkt tot de abstracte kwestie van Schriftgezag en de vrijheid van wetenschap en exegese. Zij hebben wel wezenlijk onderscheidene opvattingen van bepaalde Schriftpassages voorgedragen. Feitelijk gaven beiden exegese, naar bepaalde beginselen en algemeene Schriftbeschouwing. Daarvan geven de termen door hen gebruikt, alsmede hunne nadere omschrijvingen van begrippen, duidelijk blijk. In letterlijken zin toch leest men in de Schrift niet van "zintuigelijk-waarneembare werkelijkheden" en evenmin van "Organische vrijheid of mechanische binding." Tegen die termen als zoodanig bestaat natuurlijk geen bezwaar; maar het gebruik er van verraadt toch, dat men wel zeer wezenlijk met eene bepaalde beschouwing over de Schrift en tot Gods Woord komt. Men zoekt den Bijbel te verklaren naar een zeker leidend beginsel en naar eene bepaalde methode. En beider onderscheidingen zijn ontegensprekelijk wetenschappelijk van signatuur. Zij hebben, bloot als middelen aangemerkt, evenveel of even weinig waarde; al is het ook, dat "zintuigelijk-waarneembare werkelijkheid" meer "steil-orthodox" klinkt, en "organische ontwikkeling" meer "geavanceerd-cultureel." Zij drukken eigen begrippen uit en duiden zekere zienswijzen aan, En zij zeggen ons, dat het tusschen de Asser Synode en Dr. Geelkerken geen kwestie was van Schriftgezag in het afgetrokkene en een abstract wetenschappelijk beginsel van vrijheid van exegese; maar een geschil van Schriftopvatting en Schriftverklaring.

Zeer duidelijk treedt zulks o. i. aan het licht uit den "Open Brief" van de Synode aan de kerkeraden en de leden der Gereformeerde Kerken. Immers, daarin wordt breedvoerig betoogd, dat Geelkerken's bezwaar zich richt tegen de traditioneele exegese, die de mededeelingen der Schrift in Gen. 1-3 in eigenlijken of letterlijken zin neemt. Volgens Geelkerken, plaatst die letterlijke opvatting ons voor *moeilijkheden*. En de Synode zelf omschrijft ons die moeilijkheden nader als te zijn van "schijnbaar-Schriftuurlijken" en "schijnbaar-wetenschappelijken" aard. De Synode erkent, dat Geelkerken bezwaar heeft tegen de gangbare traditioneele opvatting van het Schriftverhaal in Gen. 1-3. En voor dat bezwaar heeft hij, zij het dan ook alleen maar in schijn, twee gronden: een theologische en een wetenschappelijke. De Synode deelt Geelkerken's bezwaar natuurlijk niet. Zij heeft op haar beurt weer bezwaren tegen de gronden voor Geelkerken's bezwaar. Doch dat verandert niets aan het karakter van het geding. Feit is, dat hier Schriftopvatting en Schriftverklaring tegenover Schriftbeschouwing en Schriftexegese wordt geplaatst. En dan nog wel zóó, dat de Synode niet letterlijk de Schrift of de Belijdenis tegenover Geelkerken aanhaalt; maar omgekeerd, zelf eene beschouwing geeft over het karakter van het boek Genesis, het karakter van de zes scheppingsdaden evenwel buiten bespreking laat, en in hoofdstukken 2 en 3 sommige dingen toch ook weer *niet* letterlijk neemt. Blijkbaar heeft zij geen bezwaar tegen Bavincks gedachte, dat men onder "dagen" in Gen. 1 misschien ook aan *perioden* zou kunnen denken, en tegen die van Kuyper, dat de beide bijzondere Paradijsboomen boomen waren van "hoogere orde"; en al evenmin tegen de voorstelling, dat God niet letterlijk rokken van vellen maakte en Adam en Eva aantoog, maar hen slechts onderwees in het vervaardigen van kleederen, en zulks waarschijnlijk nog weer op zeer indirecte wijze. En zelf wil zij bij "zaad" der slang in Gen. 3:15 niet gedacht hebben aan adderengebroedsel in eigenlijken zin, maar liefst aan demonen, ofschoon die ook zelfs in figuurlijken zin geen duivelskinderen zijn, en de Schrift doorloopend de goddelooze menschenkinderen, vooral de vleeschelijke Joden, als duivelskinderen aanduidt. De Synode heeft dus geen bezwaar tegen het hebben van eene opvatting van Genesis 1-3, en eigenlijk ook niet tegen onderscheidene bepaalde zienswijzen inzake verschillende détails; haar bezwaar raakt in de werkelijkheid slechts *Geelkerken's bijzondere opvatting van de met name genoemde Paradijsboomen en de slang en haar spreken.* Zij heeft er bezwaar tegen, dat Dr. Geelkerken de letterlijke opvatting van deze vier genoemde zaken zich niet *als de eenig*

mogelijke en uitsluitend ware met ambtelijk gezag wil laten opleggen. Geelkerken wil vasthouden aan de mogelijkheid, dat wetenschappelijk onderzoek zou kunnen leiden tot uitruiling van de traditioneele opvatting voor een betere. Hij gevoelde echter blijkbaar zelf wel, dat dit standpunt, zonder meer, ook in wetenschappelijken zin feitelijk een abstractie is. En op Schriftgeloovig standpunt is het eisch, dat men van hetgeen de Schrift mededeelt uitgaat. Doch het in de H. Schrift objectief gegevene maakt ook een bepaalden indruk op ons, zij het dan ook in den weg der historie en door middel van de traditie. Het medegedeelde in Gen. 2 en 3 b.v. deed zulks op de Gereformeerde Kerken en op de Synode van Assen. Dit viel natuurlijk ook door Dr. Geelkerken niet te ontkennen. Daarom moest hij wel noodzakelijkerwijze komen tot ontkenning van de gangbare exegese. En voor die ontkenning moest hij redenen aangeven. Dat heeft hij dan feitelijk ook gedaan. Tegenover de zienswijze der Synode heeft hij in de werkelijkheid zijne eigene beschouwing geplaatst. Hij heeft zich niet beperkt tot het handhaven van een wetenschappelijk beginsel in het afgetrokkene; maar in aansluiting met onderscheidene zienswijzen van mannen, als: Calvijn, Bavinck, Kuyper, J. en R. H. Woltjer, e. a., een voorstelling gegeven, althans in uitzicht gesteld, die niet in alle deelen overeenkomt met de traditioneele, letterlijke. En bij die voorstelling, hoe vaag, hoe nevelachtig die dan ook zij, is hij uitgegaan van een eigen vooropgestelde, philosophische beschouwing over den aard en het karakter van het Paradijs en den staat der rechtheid, alsmede van onderscheidene uitlatingen van beroemde mannen inzake zekere betrekkelijke ondergeschikte zaken medegedeeld in de eerste hoofdstukken van Genesis, en met een halfslachtig beroep op de "nieuwe kennis van de oud-Oostersche wereld," dat is, op de niet-Schriftgeloovige wetenschap. Dat laatste is later weer meer losgelaten. Wat bleef, was dus tweeërlei opvatting van bepaalde gedeelten van de H. Schrift, en tweeërlei methode van Schriftverklaring. Daar had men o. i. nauwkeuriger op moeten letten, en in de behandeling der zaak van moeten uitgaan. Men had zich op beider opvatting moeten indenken. Door onderzoek en samenspreking had men èn de Schrift èn elkander moeten trachten te verstaan; om door samenwerking te komen tot eene in bijzonderheden uitgewerkte heldere voorstelling en uitdrukking van de geopenbaarde waarheid.

Zulks zou groot voordeel hebben kunnen afwerpen voor het geloofsleven der Gemeente. De Kerk moet Gods Woord kennen. En men moet niet te spoedig wanen, dat men er is. En door Synodale beslissingen als zoodanig komt men er natuurlijk ook niet. Wij moeten weten, wat de Schrift in hare organische éénheid en totaliteit zegt. Dat eischt studie, veel studie. En voor die studie zijn geschiedenis en traditie van groote beteekenis. Wij staan juist in den weg van historie en overlevering op de schouders onzer vaderen. Door hen kunnen wij verder zien dan zij, en nà hen arbeiden aan de organische ontwikkeling der leer. En vanwege onze gebondenheid aan de voorgeslachten kunnen we anderzijds ook maar zelden groote sprongen vooruit doen. Hunne voorstellingen beheerschen zeker ten deele ook ons nadenken. Daarom moeten wij aan groote voorzichtigheid taaie volharding paren. Doch allermeest moeten we ons in al ons doen en laten, vooral in deze eeuw van ongeloovige wetenschap en ijdele philosophie, binden aan het objectieve Woord van God.

Dit is in zeer vele gevallen, we stemmen het volgaarne toe, uiterst moeilijk. Doch dat verandert niets aan het beginsel. Hoe gaarne we dan ook gezien hadden, dat de Synode van Assen anders had gehandeld in de zaak-Geelkerken, dan ze deed; daarmede zeggen we niet, dat we ons zouden kunnen vereenigen met het huidig standpunt van Dr. Geelkerken. Formeel toch is zijn standpunt eigenlijk niets anders dan een abstractie. In de werkelijkheid echter berust zijne opvatting op eene beschouwing van het Paradijs en den staat der rechtheid, die voor een Schriftgeloovige slechts kenbaar zijn uit de H. Schrift. Het is echter juist op dit punt, dat Geelkerken aarzelt om zich te stellen op het standpunt van het geschrevene Woord. Wel laat hij o. i. het gezag van dat Woord onaangetast, hij wil exegese geven van het objectief medegedeelde; maar hij zoekt de Schrift dan toch te verstaan bij licht, dat niet van dat Woord als zoodanig uitstraalt, maar van elders, uit het werkelijke Paradijs of uit de oud-Oostersche wereld, op Gods Openbaring moet vallen. Op het nevelachtige van zulk een standpunt, en op de consequenties er van weiden we thans niet nader uit; maar wel houden we ons overtuigd, dat die exegetische methode niet deugt. Het Paradijs en de staat der rechtheid, waarvan de Heilige Schrift, en zij alleen, ons mededeeling doet, kunnen ons niet het desbetreffend Schriftverhaal belichten. Willen we niet van dat verhaal als zoodanig uitgaan, dan komen we bij de wijsbegeerte uit.

Wel echter moet dat Schriftverhaal worden bezien in het licht der Schrift. Wij zijn niet klaar, als we zeggen, "dat de beide bijzondere Paradijsboomen en de slang en haar spreken naar de klaarblijkelijke bedoeling van het Schriftverhaal van Gen. 2 en 3 zintuigelijk-waarneembare werkelijkheden zijn geweest." Ongetwijfeld waren ze dat. Maar daar moet dan in één adem aan toegevoegd worden, dat de "dagen" in Genesis 1 even ongetwijfeld geen *perioden* waren, naar de voorstelling der Schrift, maar *gewone* dagen, gelijk aan onze dagen van 24 uren. Tot eene andere opvatting geeft de klaarblijkelijke bedoeling van Genesis 1 ons geen recht, nog eenig ander gedeelte der Schrift. En verder moet daar dan nog bijgevoegd worden, dat de bijzondere Paradijsboomen dan ongetwijfeld geen boomen zijn geweest van "hoogere orde" zooals Kuyper meende. Want die opvatting zou het zintuigelijk-waarneembaar karakter dier boomen juist twijfelachtig stellen. Hemelsche dingen zijn in den gewonen aardschen zin van het woord juist net niet zintuigelijk-waarneembaar. Doch verder is ook de gansche voorstelling, welke Kuyper aan die boomen van "hoogere orde" verbindt, o. i. in strijd met de Schrift. Daarover weiden we hier evenwel thans niet uit.

Wij wijzen er verder echter nog op, dat niet *alles,* wat de Schrift aan deze boomen en de slang en haar spreken verbindt, zintuigelijk-waarneembaar was. Van die boomen ging ook eene symbolische sprake uit. En door het woord van God kregen die boomen voor den mensch ook sacramenteele beteekenis. Vandaar, dat de Schrift ons later wel zeer wezenlijk bepaalt bij een boom des levens, die toch niet zintuigelijk-waarneembaar was. Trouwens, ware zulks wel het geval geweest, dan ware het geloof, in zekeren zin althans, buitengesloten geweest. En nu moest ongetwijfeld ook reeds in het Paradijs het geloof des menschen zich naar Gods Woord richten op die boomen. Waarmede dan weer de verzoeking in nauw verband stond. En daarin was ongetwijfeld wel de slang, als dier, zintuigelijk-waarneembaar; maar al de koninkrijken der wereld, en hunne heerlijkheid, op den zeer hoogen berg, waarop de duivel Jezus plaatste, klaarblijkelijk niet.

Zoo zouden we kunnen doorgaan. Doch genoeg!

Feit is, dat we nog maar heel weinig studie gemaakt hebben van de symbolische, typische, prophetische sprake der Schrift. Wij moeten de taal der Schrift leeren spreken, inzonderheid in onderscheiding van de taal der wereldsche wijsbegeerte. Zeer spijtig achten we het, dat de Synode van Assen daar geen tijd voor nam. Zij had o. i. in verband met de zaak-Geelkerken ook de ideeën en beschouwingen van Bavinck en Kuyper dienen te onderzoeken. Het is toch zoo duidelijk als de middag, dat Geelkerken zich voortbeweegt langs de lijnen, die door die mannen zijn getrokken. Historisch is dit natuurlijk volkomen begrijpelijk; al de geschriften van Geelkerken leggen getuigenis daarvan af; en Geelkerken's gebrek aan zelfstandigheid verraadt zulks het allermeest. De zaak is eenvoudig, dat de "grootmeesters," naast kostelijke Schriftwaarheden, ook allerlei wijsgeerige ideeën hebben ontwikkeld en in het denken der Gereformeerde godgeleerden hebben ingedragen. Daarom moeten we ons in zeer specifieken zin weer opnieuw werpen op het onderzoek der Schrift.

Speciaal moet gevraagd worden naar het verband tusschen het natuurlijke en het geestelijk-hemelsche. I Cor. 2 en 15 moeten ingedacht worden. Het natuurlijke is eerst daarna het geestelijke. Doch het geestelijk-hemelsche ontwikkelt zich niet vanzelf uit het natuurlijk-aardsche. De lijn loopt over Christus. De eerste mensch is uit de aarde, aardsch; de tweede mensch is de Heere uit den hemel. Christus is uit den hemel, maar Hij lag afgebeeld in de schepping. Op Hem wijst al het geschapene. En in Hem draagt de mensch het beeld des hemelschen en *is* hij hemelsch. Dat is de symbolische, typische, prophetische sprake der geschapene dingen. Daarop wees het Paradijs, en zulks werd, in verband met de woorden Gods, ook aangeduid door de bijzondere boomen in het midden van den hof van Eden. Daarom is de mensch, die wijsheid vindt, welgelukzalig. Zij is een boom des levens dengenen, die ze, namelijk de wijsheid, aangrijpen, en elk een, die ze vasthoudt, wordt welgelukzalig. En daarom is ook de vrucht des rechtvaardigen een boom des levens. En hij, die overwint, zal van Christus ontvangen te eten van den boom des levens, die in het midden van het Paradijs Gods is. Maar daar volgt dan natuurlijk ook uit, dat wel de boom des levens in het aardsche Paradijs, als aardsch schepsel, voor Adam en Eva zintuigelijk-waarneembaar was; maar het geestelijk-hemelsch leven in Christus Jezus, in de vrucht van die boom afgeschaduwd, in verband met Gods woorden tot onze voorouders, moest met het oog des geloofs aanschouwd worden. Bij die opvatting komen we met onze gedachten op de lijn der Schrift en van het sacrament. En dan verstaan we ook Jezus' woord, dat de mensch bij brood alleen niet zal leven, maar bij alle woord, dat door den mond Gods uitgaat. Wij zullen derhalve te onderscheiden hebben tusschen het natuurlijk-aardsche beeld en de geestelijk-hemelsche werkelijkheid. Christus geeft het beeld zijne vervulling.

Wij moeten de verbondsgedachte ontwikkelen.

Doch we moeten eerst weer eindigen.

In een volgend slotartikel willen we nog enkele oogenblikken onze aandacht bepalen bij de kerkrechtelijke zijde van de procedure-Geelkerken.

H. D.

THE LAW OF SERVICE

Matt. 20:28

"Not to be served, O Lord, but to serve man
ALL that I can,
And as I minister to his need,
Serve Thee indeed;
So runs the law of love that hath been given
To make earth heaven.

"What if the task appointed me be mean?
Wert Thou not seen
To gird Thee with the towel, as was meet,
To wash the feet
Of Thy disciples, whom Thou wouldst befriend
Until the end?
For meanest work becomes the noblest part,
When a great heart,
Pitiful, stoops to comfort our distress,
Or to impress
A sealing kiss on penitence fresh clad
In raiment sad.

"Teach me, my God and King,
In all things Thee to see;
And what I do in anything
To do it as to Thee.

"A servant with this clause
Makes drudgery divine;
Who sweeps a room as for Thy laws
Makes that and th' action fine."

—Moule.

DE SYNODE VAN ENGLEWOOD EN ART. 31

Betreffende de handelingen der Chr. Ger. Synode aangaande afzetting van Kerkeraden deelde *De Wachter* van Woensdag, 7 Juli, 1926, het volgende mede:

"Over deze netelige kwestie, of eene classis het recht heeft, om desnoods een kerkeraad uit het ambt te zetten, was door de commissie van praeadvies een breed rapport opgesteld en der Synode een bevestigend advies aangeboden.

"Een lang en geanimeerd debat werd daarop verwacht, maar nauwelijks was de discussie over het principieele der kwestie aangevangen, of een bemiddelend voorstel werd ingediend en na korte bespreking aangenomen, van den volgenden inhoud:

"De Synode bedankt de commissie van praeadvies voor haren getrouwen arbeid en besluit om haar rapport in de *Acta* op te nemen. In antwoord op de ontvangen protesten ondersteunt de Synode Classis Grand Rapids West in hare actie van afzetting van de kerkeraden van Kalamazoo I en Hope op de volgende gronden:

"1. Art. 36 van de Kerkenorde geeft aan de classis jurisdictie over den kerkeraad.

"2. Artt. 79, 80 en het onderteekeningsformulier verklaren duidelijk dat censuur van ambtsdragers afsnijding en afzetting zal zijn uit het ambt.

"Een tweetal protesten, één onderteekend door één en het ander door vier afgevaardigden, werden tegen dit besluit ingediend."

Inzake den inhoud dezer protesten onderricht ons *The Banner,* July 2, '26, nog, dat de protestanten deze Synodale beslissing achten te strijden met de beginselen van Gereformeerd kerkrecht, verloochenende het "ambt der geloovigen," niet vereischt door de artikelen aangehaald uit de Kerkenorde, en in beginsel een vergrijp aan het recht van reformatie.

Over dit Synodaal besluit, de protesten daartegen, en de gronden door de Synode en de bezwaarden aangevoerd weiden we thans niet uit. Wij wijzen er in dit artikel slechts op, dat de Synode artikel XXXI onzer Kerkenordening heeft verzwegen, en dat zij zulks klaarblijkelijk opzettelijk deed. In die verzwijging zal zeker het *bemiddelende,* waarvan *De Wachter* gewaagt, moeten schuilen. Want het was juist op grond van artikel 31 van de Kerkenorde, dat de uit hunne ambten ontzette kerkeraden onderwerping aan de eischen door de Classis gesteld weigerden; en de commissie van praeadvies *in re* de afzetting van kerkeraden had in haar rapport aan de Synode een zeer ongewone opvatting van dat artikel ter overweging aangeboden. In 't licht van die feiten meenen we te kunnen staande houden, dat de Synode het standpunt heeft ingenomen, dat een classis een weerbarstigen kerkeraad mag afzetten, mits artikel een-en-dertig buiten het geding kan blijven.

Wat daarvan nu ook zij, in het abstracte genomen, in de concrete gevallen, waarvoor de Synode zich geplaatst zag, had dat artikel niet buiten bespreking mogen blijven, om de eenvoudige reden, dat men zich gedurende de gansche procedure daarop beroepen heeft. Het feit ligt er toe, dat reeds op de Synode van Kalamazoo werd staande gehouden door een afgevaardigde van Classis Grand Rapids West, dat de Synodale uitspraken inzake de kwestie van gemeene gratie in strijd zijn met Gods Woord, en dat juist daarom de protestant er zich niet aan zou kunnen onderwerpen. En al zou men nu ook willen beweren, dat degenen, die zich door een besluit bezwaard gevoelen, de vergadering, die dat besluit nam, zouden moeten overtuigen, dat haar besluit in strijd is met Gods Woord; dan zou in dit geval weer met het volste recht kunnen gewezen worden op het feit, dat de bedoelde protestant zulks juist met alle macht heeft beproefd, doch dat men nimmer naar zijne pleitredenen heeft willen luisteren. Nòch de Synode, nòch de Classis heeft willen pleiten. Beide kerkelijke vergaderingen hebben rusteloos alle pleiten betreffende genoemde uitspraken afgesneden en onmogelijk gemaakt. En ook deze Synode van 1926 heeft alle verzoek- en bezwaarschriften van hen, die direct in de afzetting van kerkeraden door classes betrokken waren, en die eenvoudig niet anders konden dan buiten de Chr. Geref. Kerken staan, omdat zij er uitgeworpen waren om des gewetens wil, ter zijde gelegd, en gedaan alsof artikel een-en-dertig van de Kerkenordening niet bestond. De wereldlijke rechter, die te Kalamazoo althans, had voor dat artikel wel oor; maar de Synode der Christelijke Gereformeerde kerken niet; zelfs niet, als hare eigene commissie van praeadvies hare aandacht er op vestigt.

In dat opzicht stond de Synode dan ook ongetwijfeld bij haar eigen commissie van praeadvies ten achter. Want wat men overigens ook op het door haar ingediend rapport zou kunnen aanmerken; men kan niet zeggen, dat de commissie het eigenlijke punt in de kwestie tracht te ontduiken. Zij heeft ridderlijk gepoogd, om artikel een-en-dertig zóó te construeeren, dat de strijd tusschen dit artikel en de afzetting van kerkeraden door Classis Grand Rapids West het minst flagrant schijnt. Al moet men deze poging dan ook mislukt noemen, wij zouden haar toch willen verklaren uit de liefde van de commissie voor de kerken. Het doet er dan ook weinig toe, of Dr. Volbeda of iemand anders de eigenlijke opsteller van dat rapport is; het advies der commissie bedoelt kennelijk de rechtvaardiging van Classis Grand Rapids West inzake hare afzetting van kerkeraden op gronden ontleend aan de Kerkenorde, artikel XXXI ingesloten. En voor die poging, — wij bedoelen, dat zij de genoemde Classis zocht te rechtvaardigen, zonder artikel 31 zwijgend voorbij te gaan, — komt haar lof toe. Al bereikte ze ook haar doel niet; zij was o. i. toch eerlijk. Het Synodaal besluit daarentegen bestendigt de bestaande toestanden en heet sterk becritiseerde (niet alleen door ons, maar door mannen, die er naar aller overtuiging van weten) classicale handelingen rechtvaardig, zonder te letten op tegenredenen. Zulk eene handelwijze is o. i. ten eenenmale beneden de roeping van een Gereformeerde Synode. Eenvoudige eerlijkheid tegenover hare eigene commissie had

haar moeten doen besluiten over de voorgedragene exegese van artikel 31 onzer Kerkenorde. En nog meer misschien was zij zulks verplicht jegens de protestanten. Zooals de zaak nu staat, wordt het rapport, doch als dat van de commissie en zonder goed- of afkeuring van de Synode, opgenomen in de *Acta*. De kerkrechtelijke "standing" van zoo'n stuk is zeker al heel moeilijk te bepalen. Autoriteit bezit het natuurlijk niet. Men kan zich er niet op beroepen. En toch schijnt het eene plaats in de *Acta* te krijgen met de bedoeling, dat de Gereformeerde volksgeest zich met de daarin vervatte gedachten zal bezig houden. Natuurlijk, verklaart men zich in Gereformeerde kringen dan ten gunste van de gegeven interpretatie, dan vervangt deze langzamerhand de klaarblijkelijke bedoeling en de tot dusver gangbare exegese van artikel XXXI, de commissie van praeadvies wordt geëerd en de Synode feliciteert zichzelf met hare verstandige wijze van doen; verloopt evenwel het getij, en daar bestaat alle kans op, dan, dat spreekt, wijst de Synode er op, dat de voorstelling in het advies gegeven, het gevoelen van de commissie weergeeft, waarover zij echter, voorzichtigheidshalve, geen oordeel velde. Feitelijk wordt met de opname van dit stuk een beroep gedaan op de opinie van het Gereformeerd kerkelijk publiek; terwijl de Kerken juist behoefte hebben aan eene Synodale beslissing. Te meer, omdat het hier eene uiterst teedere en zeer ernstige geestelijke zaak geldt. De kern van art. 31 toch betreft niet allereerst het kerkverband, maar de vrijhied van een ieders persoonlijk geweten. Wat op kerkelijke vergaderingen "door de meeste stemmen goedgevonden is, zal voor vast en bondig gehouden. Tenzij dat het bewezen worde te strijden tegen het Woord Gods." Elk kerkelijk besluit plaatst dus voor de vraag, of men er zich aan kan onderwerpen met het oog op den eisch van Gods Woord. En nu is het tot dusver, zoover ons bekend is althans, de gangbare opvatting geweest, dat ieder geloovige die vraag voor zichzelven voor het aangezichte Gods heeft te beantwoorden; want onze persoonlijke gehoorzaamheid aan God bepaalt onze onderwerping aan menschelijke besluiten. Doch nu is de Synodale commissie van praeadvies met een heel andere interpretatie komen aandragen. En de Synode heeft eenvoudig gezegd: *De afzetting van kerkeraden door Classis Grand Rapids West is in overeenstemming met artikelen 36, 79 en 80 van onze Kerkenorde, en het gevoelen van onze commissie van praeadvies voor deze kwestie, met inbegrip van hare exegese van artikel XXXI, nemen we in de Acta op.* Daar kan dan blijkbaar ieder, naar eigen gelieven, winste mee doen.

Belichten we deze zonderlinge Synodale handelwijze nog ietwat nader.

Art. XXXI onzer Kerkenordening luidt in zijn geheel, als volgt:

"Zoo iemand zich beklaagt door de uitspraak der mindere vergadering verongelijkt te zijn, dezelve zal zich op eene meerdere kerkelijke vergadering beroepen mogen; en 't gene door de meeste stemmen goedgevonden is, zal voor vast en bondig gehouden worden. Tenzij dat het bewezen worde te strijden tegen het Woord Gods, of tegen de Artikelen dezer Kerkenorde, zoolang als dezelve door geene Generale Synode veranderd zijn."

Volgens Ds. Joh. Jansen, D. d. W. te IJmuiden, Nederland, dateert dit artikel van de Synode te Middelburg, 1581, die het eerste deel van de Synode van Dordrecht, 1578, overnam en zelf het tweede deel daaraan toevoegde. Het handelt over appèl of hooger beroep en over de geldigheid der kerkelijke besluiten. Er is voor iemand, die zich verongelijkt acht, hooger beroep mogelijk. — Voor iemand, die om des gewetens wil zich uit de gemeenschap der Chr. Geref. kerken heeft laten bannen, bestaat deze mogelijkheid volgens de uitspraak der Synode van 1926 niet; doch Ds. Jansen maakt in zijne "Korte Verklaring van de Kerkenordening" van zulke gevallen geen melding, en wij kunnen deze kwestie voor het tegenwoordige laten rusten. Temeer, omdat het ons thans slechts te doen is om de geldigheid der kerkelijke besluiten.

En daarvan zegt dit artikel, dat de besluiten der meerderheid in den regel geldig zijn. Op dien regel zijn echter uitzonderingen. Dit artikel noemt er twee. Wij bepalen ons tot de eerstgenoemde uitzondering, namelijk: *tenzij een besluit bewezen worde te strijden tegen het Woord Gods,* dat is: met eene duidelijke uitspraak der H. Schrift. Dit moet echter bewezen worden. De vraag is echter: Voor wie? Moet de appellant met zijne bewijzen aan de vergadering, die het besluit nam, zoeken duidelijk te maken, dat haar besluit in strijd is met Gods Woord, en is hij er eerst dan van ontslagen, als hem zulks gelukt; of wil het zeggen, dat wij aan de besluiten der meerderheid gebonden zijn, tenzij iemand een of ander besluit voor zichzelven bewezen acht in strijd te zijn met Gods Woord? Dit laatste is klaarblijkelijk de bedoeling en de gangbare opvatting; doch de Synodale commissie van praeadvies, die de Synode met raad moest dienen betreffende de vraag, of een classis een kerkeraad mag afzetten, nam het eerstgenoemd standpunt in.

Op bladzijde 5 van haar rapport luidt het:

"Uit dit artikel blijkt duidelijk de *rechtsbevoegdheid* der breedere vergaderingen en het *rechtsgeldige* karakter harer besluiten. Wat hier staat geldt niet alleen de besluiten die naar aanleiding van appèl genomen worden. Alle besluiten die met meerderheid van stemmen genomen zijn moeten voor vast en bondig gehouden worden.

"Nu staat de vastheid dezer besluiten onder de heerschappij van deze voorwaarde: 'tenzij dat het bewezen worde te strijden tegen het Woord Gods of tegen de artikelen dezer Kerkenorde.' Nu heeft men deze laatste clausule uitgelegd als ware daarmede bedoelt: 'tenzij degenen die zich door een besluit bezwaard gevoelen het bewezen achten dat genoemd besluit strijdig met Gods Woord is.' (Cf. Jansen, Korte Verklaring van de Kerkenordening, pp. 146-147.) Deze verklaring gaat echter onder zeer ernstige bezwaren gedrukt.

"a) De taal hier gebezigd begunstigt deze verklaring niet. De uitdrukking 'bewezen worde' onderstelt dat er een pleit gevoerd wordt en dat de een den ander iets bewijst. Men bewijst zichzelven toch niet dat iets dus of anders is. Wie iets bewijst doet dit aan anderen. Klaar-

blijkelijk wil de uitdrukking 'tenzij ———' zeggen: 'tenzij degene die het genomen besluit strijdig met Gods Woord acht de vergadering die dit besluit nam bewijst, dat is, haar overtuigt dat zulk een besluit metterdaad in strijd is met Gods Woord.

"b) Er is nog een ernstiger bezwaar. Op het standpunt door Jansen b.v. ingenomen, zegt de Kerkenorde dat de besluiten der meerdere vergadering niet voor vast en bondig gehouden behoeven te worden wanneer iemand voor zichzelf gelooft (en zonder de vergadering overtuigd te hebben dat zij dwaalde) dat een besluit onschriftuurlijk is. Dit staat gelijk met te zeggen dat voor iemand een zaak vast en bondig is niet krachtens besluit eener vergadering maar krachtens persoonlijke overtuiging. Maar op dit standpunt beteekent het besluit eener vergadering feitelijk niets, is heel het kerkelijk leven hopeloos aan bandelooze willekeur overgeleverd. Zoo blijft er niets over dan advies in Independentischen geest. Waarom toch zou men besluiten nemen indien elk het recht heeft volgens de Kerkenorde die besluiten te verwerpen en gehoorzaamheid daaraan mag ontzeggen, ook al heeft hij de vergadering niet van dwaling kunnen overtuigen?"

En op bl. 9, 5, heet het:

"Art. 31 der Kerkenorde stelt vast, dat de besluiten van een breedere vergadering voor vast en bondig gehouden zullen worden. Het 'tenzij ———' van dit artikel kan niet beteekenen, dat iemand niet gehouden is zulke besluiten na te komen, wanneer hij het Schriftuurlijke van die besluiten niet inziet of erkent. Zulks toch zou kunnen uitloopen op bandelooze willekeur, die dan nog wel gesanctioneerd zou zijn door onze Kerkenorde. Artt. 30 en 31 schrijven dus voor dat de besluiten aangaande zaken die tot de meerdere vergaderingen gebracht worden voor vast en bondig zullen gehouden worden en daar *afgehandeld* zullen worden. Deze artikelen geven dus aan een Classis het recht om een ontrouwen kerkeraad af te zetten."

De Synode heeft zich echter voor hare uitspraak, dat Classis Grand Rapids West rechtvaardig was in hare afzetting van een bepaald tweetal kerkeraden, niet beroepen op artt. 30 en 31 onzer Kerkenorde. Zij ontdook de vraag betreffende de juiste strekking van de in Art. 31 genoemde uitzondering op den regel, dat de besluiten der meerderheid geldig zijn. Zij heeft eenvoudig het doen der Classis goedgekeurd, en voor het overige de uitleggers van artikel 31 laten praten. Doch daarmede is het pleit natuurlijk niet beslecht. Feitelijk zijn degenen, die tegen deze Synodale beslissing schriftelijk hun protest hebben ingediend, geroepen, om voortaan den strijd tegen de Synode aan te binden. Want het geldt hier een gewetenskwestie. Om wille van deze zaak hebben velen van onze Gereformeerde vaderen hun leven moeten laten op schavot en brandstapel. En om het geweten voor God hebben schier alle ware belijders van 's Heeren naam zwarigheid moeten verdragen, en hebben inzonderheid profeten en apostelen gehoorzaamheid geweigerd aan de uitspraken en bevelen van bevoegde autoriteiten. Zeer dikwijls zelfs hebben de ware discipelen van Jezus gemeend, dat zij Gode meer gehoorzamen moesten dan de menschen. En Christus zelf wijst zijne volgelingen telkens op de noodzakelijkheid daarvan. Zou nu plotseling de kennis van dat alles bij de Christelijke Gereformeerden teloor zijn gegaan? Wij weigeren vooralsnog zulks te gelooven. Temeer, omdat sommigen in die kringen een geheel andere taal spreken. Men mag over de rechtsbevoegdheid eener Classis nog weer verschillend oordeelen, doch dat neemt niet weg, dat mannen, als: Keegstra, Van Dellen en Dr. Van Lonkhuyzen volkomen eensgeestes zijn met Ds. Joh. Jansen, Voetius en Dr. Rutgers wat betreft het recht der geloovigen, om op grond van het geweten voor God gehoorzaamheid te weigeren aan de besluiten der meerderheid. Hiervoor liggen de bewijzen eenvoudig voor het grijpen.

Ds. Joh. Jansen handhaaft in zijn meergenoemd werk, bl. 147, dat wij aan de besluiten der meerderheid gebonden zijn, tenzij iemand *een of ander besluit voor zichzelf bewezen acht in strijd te zijn met Gods Woord*. En dit doet hij "op de volgende gronden: 1e. omdat op dienzelfden grond het reformatorisch verzet tegen Rome ruste, n.l., dat de reformatoren bij zichzelven overtuigd waren, dat de Roomsche leeringen met Gods Woord in strijd waren; 2e. omdat wij geen kerkelijke *concilien, decreten* of *besluiten* mogen 'gelijkstellen met de Goddelijke Schrifturen,' art. 7 Confessie; en 3e. omdat Voetius ook zegt, dat een plaatselijke kerk, die gedwongen zou worden een besluit, dat bevonden wordt met Gods Woord te strijden, uit te voeren, desnoods uit het kerkverband moet treden, liever dan tegen Gods Woord en het geweten te handelen."

En Van Dellen en Keegstra laten zich op bl. 48 van het *Kerkelijk Handboek* over deze kwestie aldus uit: "Nimmer is men op kerkelijk gebied echter absoluut verplicht zich aan de meerderheid, hoe groot deze ook moge wezen, te onderwerpen. Niet de meerderheid heerscht, doch Christus als Koning der Kerk. Vandaar de laatste zinsnede in Art. 31. Boven alle macht van kerkelijke vergaderingen staat, en blijft staan, het Woord Gods. Is iemand dus in zijn geweten verzekerd, is het voor hem bewezen, dat het genomen besluit in klaarblijkelijken strijd is met Gods Woord, zoo mag hij er zich niet aan onderwerpen. Zóó alleen kan ook het recht der Reformatoren worden gehandhaafd. Ondertusschen behoeft het nauwelijks opgemerkt, dat bezwaarden uiterst voorzichtig en biddend werkzaam moeten zijn, waar ze op grond van deze kostelijke uitspraak zich verzetten. De booze natuur kan gaan meespreken. Men bedenke wel dat scheurmakerij groote zonde is."

Met deze uitspraken gaan we geheel accoord. Niet het minst met hetgeen in de laatste drie volzinnen gezegd wordt. Want ook ons geweten is bevlekt. En niet allen, die door de Roomsche Kerk en de Heidensche Overheden geweldadig zijn ter dood gebracht, stierven als ware martelaren voor de zaak van Christus. Maar dat verandert aan de zaak van het martelaarschap als zoodanig niets. Zonder verzet uit gehoorzaamheid aan Gods Woord tegen autoriteiten, die bevoegd zijn te oor-

deelen over godsdienstige aangelegenheden, kan er van martelaarschap in den eigenlijken en gangbaren zin van het woord eenvoudig geen sprake zijn. Onderwerpt iemand zich, dan wordt hij natuurlijk niet meer als een martelaar vervolgd; en gelukt het hem, om eene vergadering te overtuigen van het verkeerde harer handelingen, dan maakt vijandschap plaats voor vriendschap. Dat spreekt wel vanzelf. Doch als iemand zich tegen menschelijke autoriteiten beroept op God, dan ontstaat de tragedie. Die in hoogheid zijn gezeten, meenen dan Gode een dienst te doen, als zij met grooten ijver ijveren over den weerbarstige, hem uit de synagoge werpen en buiten de poort met steenen steenigen. Die ijverzucht, die in plaats van te worstelen in de overtuiging dat men met de genomen besluiten tegenover Gods Woord stond, ontsproot uit het onderwerpelijk besef van zich te bewegen in Godes dienst, die ijverzucht, zeggen we, richtte het kruis van Golgotha op en heeft het bloed der ware martelaren doen vloeien. Van bewijs voor deze gedachte vloeit de Schrift eenvoudig over. Indien de Oversten der Joden Christus waarlijk gekend hadden, zij zouden den Heere der heerlijkheid niet gekruisigd hebben. Het is dan ook juist om die reden, dat men de Kerk, die de ware belijders van Christus vervolgt, niet maar even op staanden voet mag verdoemen en buiten het erfdeel des Heeren sluiten. Eigenlijk moet bij elke vervolging, tot op zekere hoogte althans, onkunde verondersteld worden bij de vervolgers en door de vervolgden. Alleen dan, voldoen de laatsten aan hun plicht.

En daaruit vloeit o. i. mede voort de verplichting van een bezwaarde of verongelijkte, om met de vergadering, tegen welker besluit hij bezwaar heeft of zich verongelijkt acht, zooveel aan hem staat, te pleiten. Natuurlijk, allermeest om wille van de eere zijns Gods, maar toch ook, opdat hij anderen moge behouden, moet hij trachten, om zulk eene vergadering te overtuigen van het onschriftuurlijke harer uitspraken en beslissingen. Hij mag niet tevreden zijn, mits hem maar de martelaarskroon op de slapen wordt gedrukt. Hij is in alles des Heeren. Wel mag hij ook het oog gericht houden op de vreugde die hem voorgesteld wordt; maar 's Heeren weg daarheen, mag ook door hem voor geen oogenblik worden verlaten. Daarom kan hij ook maar niet terstond uit eene kerkelijke gemeenschap treden. Omgekeerd, staat hij in de overtuiging, dat de Kerk, waarin de Heere hem eene plaats gaf, dwaalt; dan moet hij den geestelijken strijd met haar aanbinden, niet slechts vóór dat zij hem uitwerpt, maar ook daarnà. Eigenlijk mag hij dien strijd nooit opgeven. Al is het derhalve ook, dat de Roomsche Kerk der zestiende eeuw onze Hervormde vaderen gedood heeft; daarom mogen wij ook thans nog niet aflaten van den strijd tegen Rome. En dat dan niet slechts met de bedoeling, om het verkeerde in de Roomsche Kerk te veroordeelen; maar ook, om haar te bekeeren tot den waren Christus der Schriften. En dat bepaalt natuurlijk nog veel meer de houding, die wij in de toekomst zullen moeten aannemen ten opzichte van de Christelijke Gereformeerde kerken en het standpunt van de Synodale commissie van praeadvies inzake de strekking van art. XXXI onzer gemeenschappelijke Kerkenorde.

Wij mogen niet dulden, dat die kerken, zonder een ernstig protest onzerzijds, zouden vervreemden van elke ware martelaarsgedachte door de averechtsche opvatting van art. 31 gegeven in het rapport van de genoemde Synodale commissie van praeadvies. Evenmin, eigenlijk nog minder, mag worden toegelaten, dat die kerken, in Synode vergaderd, officieel een halfslachtig neutraal standpunt betreffende dat artikel blijven innemen. Wij moeten zoodanigen invloed op die kerken trachten uit te oefenen, dat zij genoopt worden, om openlijk te kiezen ten opzichte van den weg der Hervormers en der bloedgetuigen. Daar hebben de geloovigen recht op. Zij moeten weten, of er in die kerken ook een martelaarskroon te verwerven valt; of wel, dat het daar met het beginsel der Reformatie voor altijd gedaan is.

Natuurlijk ware er van al deze dingen veel meer te zeggen, en ook is het beslist noodzakelijk, dat we op dit Synodaal besluit en genoemd advies straks nader ingaan; maar in dit artikel meenden we allereerst de ernstige bede te moeten uiten, dat we toch nimmer het reformatorisch grondbeginsel van Artikel 31 onzer Kerkenorde prijsgeven. Want waar zou het dan toch heen moeten!

H. D.

"Before life's sweetest mystery still the
heart in reverence kneels;
The wonder of the primal birth the latest
mother feels.
We need love's tender lessons taught as
only weakness can;
God has his small interpreters; the child
must teach the man.

"And happy, pleading long with him for
sin-sick hearts and cold,
The angels of our childhood still the
Father's face behold.
Of such the kingdom! Teach thus us,
O Master most divine,
To feel the deep significance of these wise
words of thine!

"The haughty feet of power shall fail
where meekness surely goes;
No cunning find the key of heaven, no
strength its gates unclose.
Alone to guilelessness and love those gates
shall open fall;
The mind of pride is nothingness, the
childlike heart is all."

—John Greenleaf Whittier.

"The wisdom which applies itself to learn the invisible perfections of God from his works, puffs up, blinds, and hardens men."—Luther.

B. K. K. PROFESSOR!

Hetgeen we in een vorig nummer vermeldden alleen op grond van een bericht uit de "Grand Rapids Press," namelijk, dat de Synode van Englewood B. K. Kuiper tot hoogleeraar in de Historische Theologie aan de school der Christelijke Gereformeerde Kerken zou hebben benoemd, werd sinds dien bevestigd door officieele rapporten van de Synode. Van lichtzinnigheid getuigt deze benoeming ook wat de wijze, waarop ze plaats had, betreft, zeer zeker. De kerken hadden besloten, dat het Curatorium een nominatie zou maken, indien er een hoogleeraar aan de school moest worden benoemd, en tijdig voor de aandacht der kerken zou brengen. In het opstellen van zulk een nominatie zou het Curatorium dan ook nog rekening houden met de namen die door verschillende classes voor zijn aandacht zouden worden gebracht. En uit een langs dezen weg opgestelde nominatie zou dan de Synode stemmen, En nu? Door geen enkele Classis werd aan B. K. K. gedacht. Door geen Curatorium werd hij op de nominatie gezet. En zoo plotseling duikt hij op, wordt op den vloer der Synode zijn naam genoemd en ontvangt hij de benoeming. Dat zoo iets nog bij uitzondering op den regel zou kunnen plaats hebben, bijaldien een zeker zeer bekwaam en bij uitstek geschikt persoon geheel aan de aandacht der kerken en aan die des Curatoriums ware ontsnapt, is verstaanbaar. Doch dat de Synode alle regels opzij zette, om B. K. K. te kunnen benoemen, dat was op zijn zachtst gesproken, lichtzinnig. Doch indien de geruchten waar zijn, beweerde de president der Synode, dat zij in eigen kring souverein is! En dat ligt ook op Rome's lijn.

Behalve nu, dat het, met het oog op des nieuw-benoemden professors loopbaan in het verleden, geen eere voor de kerken zal kunnen worden genoemd, dat ze B. K. K. op den stoel der Historische Theologie heeft verheven; en behalve ook nog, dat, zooals we aantoonden in een vorig nummer, dezelfde B. K. K. de Janssen-beschouwing als liggende op de lijn van het gezonde Gereformeerde denken karakteriseerde; en behalve, dat hij naar eigen beweren, na ernstig nadenken tot de Janssen-zijde der toenmalige kwestie overging, liggen er ook nog andere, ook gewichtige bezwaren tegen deze benoeming. We zullen nu niet op alles ingaan. We willen hem nog eens weer aanhalen uit zijn eigen brochure, thans uit het oogpunt van het feit, dat de kerken in hem iemand hebben benoemd, die èn de vier professoren, èn het Curatorium, èn de kerken in het algemeen de allergrofste beschuldigingen en beleedigingen naar het hoofd heeft geslingerd. We laten ons thans niet in met de vraag of deze waar of onwaar zijn. Feit is eenvoudig, dat ze daar liggen. Officieel heeft zich de Synode feitelijk op het standpunt dezer beschuldigingen geplaatst, door hem in weerwil er van te vereeren met de benoeming. Zijn benoeming is dus ook geen eer voor de vier professoren. En hoe er sprake zou kunnen zijn van broederlijke samenwerking tusschen hem en Berkhof en Volbeda is ons een raadsel, tenzij hij dan de beschuldigingen en insinuaties, die hem destijds uit de pen vloeiden, terug trekt.

We zullen ook bewjzen hetgeen we boven schreven.

Het tweede stuk der brochure van de hand van B. K. K., "De Janssen Kwestie en Nog Iets" handelt over de rechtszijde der zaak Janssen, of liever over allerlei technische fouten, die in de behandeling dier zaak, naar de overtuiging van B. K. K. waren gemaakt. Na een allerwonderlijkste inleiding van dit onderwerp, opgehelderd door wonderlijke beelden, begint B. K. K. met een aanval op de vier professoren over de wijze, waarop ze Dr. Janssen aanvielen. Hij schrijft, p. 39:

"De vier professoren zijn eerst begonnen. En zij waren het ook, die de eerste fout hebben gemaakt in de wijze van behandeling, door met de zaak direct naar het Curatorium te gaan, in plaats van eerst persoonlijk met Prof. Janssen te spreken. De Synode van 1920 verwierp het voorstel: 'De Synode spreekt uit met het Curatorium dat de vier professoren eerst met Dr. Janssen hadden moeten spreken.' (Acta, p. 95); en wij waren het daarmede oorspronkelijk eens. Maar niet meer. Het betoog der vier professoren ('Nadere Toelichting,' pp. 9-12) heeft ons tot een ander inzicht gebracht. Hun betoog, hoe breed en fijn ook uitgesponnen, houdt up geen enkel punt steek. Het is niet anders dan *één weefsel van sophisterijen,* (schuine letter van mij, H. H.). Zeker tot het interpelleeren van Dr. Janssen over zijn onderwijs hadden ze geen recht. Maar wie heeft ooit dien eisch gesteld? Samenspreken en interpelleeren zijn toch niet hetzelfde? *Hier hebt ge de eerste sophisticatie,* (schuine letter van mij, H. H.). Deze aanwijzing vaagt heel het verdere betoog als spinrag weg. Dat Matth. 18 hier van toepassing is, kunnen ook wij niet zien. Maar hebben de professoren een woord van Jezus noodig om hen tot samenspreken met een collega te dwingen? *Daartoe hadden ze ten allen tijde bereid moeten zijn enkel als mensch, al waren ze ook geen Christen geweest, maar Jood, Mohammedaan of Heiden. Speelt het stuk der Gemeene Gratie misschien zelfs hier een rol? Gevoelen de vier professoren misschien alleen voor de bijzondere, en niets voor de algemeene openbaring of de natuur?* (de schuine letter is van ons, H. H.)..... Doch er is meer. Laat ons er op letten hoe de vier professoren volgens hun eigen getuigenis ('Nadere Toelichting,' pp. 6-9) er toe kwamen actie tegen hun medeprofessor te beginnen. Door wat enkele studenten hadden gezegd. Dat dekt alle drie bronnen door hen genoemd. Die drie zijn één. Af gingen ze alleen op het zeggen van *enkele studenten.* En die *enkele fragmentarische* dingen hun verteld door *enkele studenten* waren voldoende om hen er van te overtuigen, dat Prof. Janssen uit de school moest worden gezet. Zoo naakt en kaal hebben de professoren de zaak natuurlijk zelf niet voorgesteld. *Ze hebben er doekjes om gewonden: ongerust, niet beschuldigen maar verzoeken om een onderzoek,* (schuine letter van ons, H. H.)..... Was het niet vreeselijk lichtvaardig op zulk een grond zulk een actie op touw te zetten?...."

We halen bovenstaande niet aan ter verdediging van

de vier professoren en hun actie, doch alleen maar als een bewijs voor "de eer," die hun werd aangedaan door de benoeming van B. K. K. en voor onze vrees, dat als er nog een greintje eergevoel in hen is, ze zeker wel niet op de aangenaamste wijze zullen samenwerken met den nieuw-benoemden collega. Sophisterij is zoo ongeveer hetzelfde als iemand een rad voor de oogen draaien en door opzettelijke slinksche argumentatie zwart wit praten. Daarvan worden de vier hierboven eventjes beschuldigd in ronde woorden. Bovendien wordt hun actie van niet met Dr. Janssen eerst samen te willen spreken gekenschetst als staande beneden het peil van Jood, Mohammedaan of Heiden. Deze laatsten hebben dan misschien ook wel meer gemeene gratie dan de vier! Het is inderdaad stichtelijk! Daarbij kunt ge tusschen de regels door lezen, dat de vier wel gevoelden, dat ze eigenlijk met een zeer armoedigen grond bij het Curatorium aanklopten om Janssen's onderwijs te hebben onderzocht, maar ze wonden er doekjes om, opdat het argument niet al te kaal en naakt zou schijnen! En hetgeen ze deden wordt door B. K. K. als vreeselijk lichtvaardig gebrandmerkt. Zoo staat B. K. K. tegenover Berkhof en Volbeda. Wij zouden vragen: is het niet vreeselijk lichtvaardig van de Synode om hem toch maar te benoemen als professor in de Historische Theologie? Of was het er bepaald om te doen, om de vier professoren een steek te geven? Moeten ze er wellicht ook langzamerhand worden uitgedrukt?

Doch er is meer.

Ook het Curatorium krijgt er geducht van langs. We zullen slechts enkele staaltjes aanhalen. Op p. 44 heeft Kuiper het over de behandeling der zaak door het Curatorium in Juni, 1921. Daar werd aan Dr. Janssen een jaar "vacantie" gegeven, terwijl in dien tijd door een commissie zijn onderwijs zou worden onderzocht. Daarvan zegt B. K. K.:

"Maar het Curatorium ging veel verder en nam een totaal onverdedigbaren stap. Tegen alle kerkrecht in, zonder voorafgaande veroordeeling, schorste het Prof. Janssen.... Dat was laf. Den moed Prof. Janssen ronduit en openlijk te veroordeelen had het Curatorium niet. Maar het deed een daad, welke implicite veroordeeling insloot. En het tooide die laffe daad met den naam van 'vacantie geven.' En dat was laag."

Op p. 46 bespot Kuiper de uitspraak van het Curatoruim, vergaderd in Maart, 1922. Hij schrijft:

"En nu de uitspraak van het Curatorium over het onderwijs van Prof. Janssen: 'Het is de overtuiging van het Curatorium dat zulk onderwijs onbevredigend is en niet gewenscht aan onze school'.... Och arme! Wat zullen we doen, lachen of schreien? De berg heeft een muis gebaard. Als we 't wel hebben dan werd de commissie met roerende hartelijkheid bedankt door het Curatorium voor al haar langen en zwaren arbeid. 'Stelt' deze uitspraak van het Curatorium zijn dankbaarheid niet 'in een beslist ongunstig licht?'.... Hoe zou het den vier professoren, die de actie tegen hun collega op touw zetten, bij het lezen van deze clairante uitspraak te moede geweest zijn? Want is het nu zoo heelemaal ondenkbaar dat, na soortgelijk onderzoek, hetzelfde zou kunnen worden gezegd van hun onderwijs? Wie zal zich in 't vervolg nog bekommeren over de opinies van het Curatorium? 't Ware voor het prestige van het Curatorium maar beter geweest heelemaal niets te zeggen, en de heele zaak zonder meer in handen te geven van de Synode. Maar hoe is het toch te verklaren, zulk een behandeling van zulk een zaak door zulke vroede mannen, de meest 'hervorragende' toch zeker uit iedere classis? Hebben ze zich van de zaak maar afgemaakt omdat hun uitspraak toch niet finaal was? Of, of.... durfden ze 't niet aan Prof. Janssen te veroordeelen wegens onzuiverheid in de leer, en wilden ze hem toch per sé zijn congé geven? Maar neen, neen, foei neen! Of gingen hun de kwesties te diep? Dat is misschien nog niet zoo onplausibel..."

Wij kunnen het Curatorium niet feliciteeren met de eer dat lichaam aangedaan door de Synode, toen ze zijn candidaten voorbijging, om iemand, die hen zoo heeft bespot en die letterlijk zegt, dat in het vervolg niemand zich meer om de opinies van het Curatorium zal kunnen bekommeren, te benoemen als Professor in de Historische Vakken.

Doch er is meer. Negen der Curatoren protesteerden destijds tegen het besluit van het Curatorium, waardoor geadviseerd werd, Dr. Janssen niet als hoogleeraar op school te handhaven. Zij ontgaan den spot van B. K. K. al evenmin als de anderen. En terloops wordt de actie van het geheele Curatorium in deze zaak even goddeloos genoemd, en de Curatoren als zich niet bekommerende om eenig recht geteekend. Hier volgt dit stuk: (p. 49)

"De negen waren dus geen haar beter dan de anderen. Beide partijen waren in den grond der zaak precies gelijk. Recht of geen recht, dat deed er niet toe. Als men zijn zin maar kreeg: de gewenschte beslissing. De houding der negen was nog minder dan die der anderen. *De anderen stoorden zich eenvoudig aan geen recht. Maar ze maakte daarop dan ook geen pretensies. Dat was wel goddeloos maar toch eerlijk,* (schuine letter van mij, H. H.). Maar de negen stoorden zich evenmin aan recht, zoolang ze nog hoop hadden ook zonder recht de gewenschte beslissing te zullen bereiken, hun zin te zullen krijgen.... Maar toen ze aan het einde der behandeling teleurgesteld uitkwamen, en er niet de (door hen) gewenschte beslissing viel, ze hun zin niet kregen, *toen namen ze opeens den schijn aan beter te zijn dan de anderen,* wel sterk voor het recht te gevoelen en voor het recht in de bres te springen, en toen eerst hebben ze *onder door en door valsche pretenties* geprotesteerd tegen de beslissing, 'omdat Dr. Janssen niet persoonlijk werd gehoord om zich te verdedigen'," (schuine letter van ons).

Wat toch een verachtelijke troep schavuiten is dat Curatorium der Theologische School! Het meerendeel (Manni, Heeres, etc.) bestond uit mannen, die eerlijk goddeloos waren. Ze spraken niet van recht. Om het recht geven ze geen zier. Maar ze gaven ook niet voor, dat ze wel om het recht gaven. Ze maakten geen pretentie op zelfs een schijn van recht! En het geringere

deel bestond uit mannen, die nog minder waren dan deze brutale goddeloozen! Ze stelden zich aan als rechtlievend. Doch alleen om zelf een schoon gelaat te houden bij de menschen. Door en door valsch waren hunne pretenties. Dat is me dan wel een zoodje geweest, volgens Kuiper. Bij die minderen dan min behoorden Keegstra, Van Dellen, etc. En nu zit de man, die deze dingen schreef, vier jaren later, op de stoel der Historische Theologie! We condoleeren het Curatorium met de benoeming!

Steeds erger wordt de beschuldigende toon van Kuiper's schrijven, naarmate hij het einde zijner brochure nadert. Hij begint te spreken van vermoorden en den strop om den hals doen. Luister slechts: (p. 50)

"Het doodvonnis van Dr. Janssen als Professor aan onze school is van overlang geveld. En hij heeft van zijn 'vrienden' — tenminste als ze allemaal zoo zijn als de negen — niet te hopen, maar veel te vreezen. *Zijn vijanden zullen hem vermoorden,* waar zijn vrienden bij staan. *Zijn vrienden zullen helpen hem den strop om den hals te doen.* En als hij dood is, zullen zijn vrienden protesteeren tegen die beslissing, omdat het recht op dit of dat punt, en God alleen misschien weet op hoevele punten, *gewetenloos in drek werd vertreden;* en uit dien hoofde zullen ze verklaren, dat zij niet verantwoordelijk mogen gehouden worden voor het feit, dat onze kerk niet kwam tot een gewenschte en mogelijk eenparige beslissing. Maar niet in het publiek zullen ze protesteeren. Hunne namen zullen ze niet publiceeren. Daar zullen ze wel voor oppassen. Slechts onder elkander zullen ze wat sputteren," etc., (schuine letter van mij, H. H.).

Ten slotte willen we nog wijzen op enkele zinsneden uit een paragraaf, waarin Kuiper de bewering tracht te ontzenuwen, dat Dr. Janssen achterdochtig is. In deze zinnen ligt hij, zooals te verwachten was, feitelijk overhoop met heel de kerk en met ieder in de kerk. Hij drukt zich aldus uit:

"Er is dikwijls gezegd, en door velen herhaald: Die Dr. Janssen is ook zoo onbegrijpelijk vreeselijk achterdochtig.... Maar is het nog langer zoo onbegrijpelijk als hij, te midden van doodsvijanden, zich omringd weet van zulke 'vrienden'?.... Prof. Janssen is niet achterdochtig. Maar hij heeft wel achterdocht. En heeft hij geen grond voor zijn achterdocht? Men zou bijna vragen, of er nog wel iemand in onze kerken ten volle te vertrouwen is. Er wordt altijd geknoeid."

We zullen het, wat de aanhalingen betreft, hierbij laten. Er is zeker ruimschoots bewijs geleverd voor onze bewering, dat, uit welk oogpunt ge de zaak ook beschouwt, de benoeming van B. K. K. wel een der wonderlijkste dingen is, die de Synode van Englewood heeft uitgehaald. Zooals de zaak thans staat is ze een slag in het aangezicht van heel de kerk. De vraag laat zich niet onderdrukken: hoe is het toch te verklaren, dat de Synode tot deze benoeming kon overgaan? Natuurlijk is zulk een vraag niet met een enkel woord te beantwoorden. In de eerste plaats zijn er altijd op de Synode, en ze zullen er ook ditmaal wel geweest zijn, die eenvoudig volgen waar enkelen leiden. Van de zaken zelf weten ze niet veel of in het geheel niets. Ze oordeelen niet zelfstandig over de dingen, die voor de vergadering worden gebracht. Ze hebben zich ook niet voorbereid. Wie B. K. K. was en welke geschiedenis hij achter den rug had en wat zijn standpunt was, dit alles was hun totaal onbekend. En ze vragen op de Synode ook niet naar voldoende inlichtingen. Alleen stemmen ze, als het tijd van stemmen is. Zeker zijn zulke menschen wel verantwoordelijk voor hun stem. Maar bewust zijn ze zich van de dingen toch niet. In de tweede plaats, zoo gaan de geruchten, waren er velen van Kuiper's vroegere leerlingen thans als afgevaardigden ter Synode. En het is waar, als Kuiper er naar voelde, dan kon hij heel aantrekkelijk les geven in de geschiedenis. Sympathie, zekere voorliefde voor hun vroegeren leermeester speelde in de benoeming van B. K. K. bij hen een grooten rol. Natuurlijk bleef het toch ook bij hen zoo, dat ze òf zich heelemaal niet op de hoogte gesteld hadden van de dingen, die er in de jongste jaren onder ons gebeurd zijn, òf totaal onverschillig waren in betrekking tot die dingen, òf ook zeer beslist de zijde van Kuiper kozen in de zaak Janssen. Eindelijk waren er op de Synode bekende Janssenmannen, die zich destijds natuurlijk vergast hebben aan de brochure van B. K. K. en die hem daarom alleen wel de benoeming gunnen. En in het algemeen genomen is de benoeming van B. K. K., in het licht van alles wat we boven en in een vorig artikel schreven, een bewijs hiervan, dat de kerken, de leiders der kerken in het algemeen, het niet ernstig hebben genomen of ook nog nemen met de waarheid, die door het onderwijs van Janssen werd aangetast. De toestand in de kerken is eenvoudig treurig. Voorzoover er nog overtuiging schijnt te zijn, moet ge ze zoeken bij de Janssen-mannen. Zij staan thans weer aan het roer en ze sturen het scheepje der Christelijke Gereformeerde Kerken welbewust in hun richting. En de rest slaapt en is onverschillig of gevoelt zich te zwak om nog langer tegen den stroom op te roeien. En met dat al gaat de kerk stadigjes achteruit. Janssen is de kerken uit, dat is waar. Maar Janssen heeft ook de overwinning. Dat is ook waar. En met den invloed van Berkhof en Volbeda is het feitelijk gedaan.

Intusschen bestaat natuurlijk de mogelijkheid, dat Kuiper thans nog een brochure schrijft, waarin hij alles terugtrekt, wat hij vroeger schreef over Janssen, de vier professoren, het Curatorium en de kerken.

Een stoel in de historische theologie heeft soms ook invloed op ons gezichtspunt. De invloed van iemands positie op iemand is soms zeer merkwaardig.

En een mensch kan soms spoedig veranderen.

Zelfs onder 't scheren.

H. H.

ANXIETY

"By caring and by fretting,
By agony and fear,
There is of God no getting;
But prayer He will hear."

PROSPERITY AND THE WICKED

The wicked do prosper. In the words of the Psalmist there are no bands in their death. Their strength is firm. They are not in trouble like other men; neither are they plagued with other men. The (reprobate) wicked do receive rain and sunshine. And the ground of the ungodly brings forth bountifully. The storehouses of the rich fool in the parable were unable to accommodate the harvest. The fool was compelled to enlarge his barns. There is a prosperity of the wicked. We see it before our eyes. They dwell in mansions. Their servants are numerous, their clothes costly, their fortunes huge. To deny that the ungodly flourish means to set aside facts.

However, in respect to the prosperity of the wicked a question arises. This: Must that rain which God sends the reprobate and that sun which He causes to rise over them—must that rain and that sunshine be regarded as a curse or a blessing? Our answer: It is the plain teachings of Scripture that rain and sunshine, that prosperity in general must be regarded as a curse when bestowed upon the (reprobate) wicked. This truth we wish to elucidate.

The above assertion does not mean that rain and sunshine are in themselves evil. They refresh, fertilize and invigorate. To be sure, there is a rain which deluges and destroys. There is a sunshine which consumes. But in this essay we wish to attend to the rain and the sunshine which brings prosperity. This rain as such is good. We do not mean to say, however, that the inherent value, worth or quality of a thing is determined by its effect upon some other thing. The food upon which an adult thrives will prove fatal to an infant. Even so, that food as such is good. In deciding whether a thing *as such* is good or whether a thing as such is evil, ethically, we should take as our standard God. God is a being of infinite perfection. The things unlike God, morally, are *as such* evil. This class includes the Devil and all his hosts, the wicked, all the things which are out of the world and not out of God. The things which are like unto God morally are *as such* good. To this class belong the angels, those born out of God, namely, the children of God, all the things which are out of and not out of the world.

In the sphere of the non-ethical world it is God's curse which determines whether a thing as such is good or evil. The things the presence of which is due to God's curse are as such evil. And now we are thinking of the destructive elements of nature such as the flood and the storm, the rays of the sun which consume, we are thinking of thorns and of thistles and of poisonous vegetation, of wars, pestilence and of the famine, of disease and of sickness. There are those things the presence of which cannot be ascribed to God's curse. Members of this class are the things which promote life such as rain and sunshine.

One of the foundation truths of Scripture is that the things which as such are evil as well as the things which as such are good work together for good to those that love God, to them who are the called according to His purpose, and that these same things work together for evil to them that hate God, to them that are not the called according to His purpose. The theory of common grace is a denial of this truth.

Now when we maintain that the things which as such are good are nevertheless a curse unto the (reprobate) wicked, we do not mean to deny that these things as such are good.

Neither do we aver that these things fail to promote to a degree and in a sense and for a time the prosperity of the (reprobate) wicked. They do. The wicked prosper. The rain refreshes them also and causes their crops to grow. The wicked, too, are invigorated by the sunshine. It is these effects which constitute the prosperity of the wicked.

Nor is it our view, finally, that the curse is inherent in things as such. Neither can this be said of grace. If this were true the people of God would be cursed as well as blessed and the wicked would be receiving grace. This, nevertheless, is the view of our opponents. Let me prove it. On page 144 of "Van Zonde en Genade" (by Danhof and Hoeksema) one happens upon this statement: "Genade zit niet in de dingen, maar louter in de goede gunst Gods. En evenmin zijn goud en zilver, regen en zonneschijn, gave en talent, op zichzelf genade. Genade kan wel in al die dingen werken, doch zij blijft altijd particulier en wordt alleen aan zijn volk geschonken." This statement Dr. Bouma and Prof Berkhof denounced. Their report reads thus: "Deze uitspraken acht uwe commissie in strijd te zijn met de Heilige Schrift en met de belijdenisschriften . . . ," Acta 1924, p. 128. According to these men curse and grace exist in things. This view is identical to the view of the Roman Catholic Church relative the sacraments. Berkhof and Bouma's criticism clearly indicate that they were altogether incapable of dealing with the matter entrusted to them. Danhof and Hoeksema were deposed because they teach that grace is not inherent in things as such.

What does it mean that rain and sunshine are a curse to the reprobate wicked? To understand the matter we must first of all attend to the effect of rain and sunshine with all the attending prosperity upon the soul of the wicked. Let us quote Scripture. Says the Psalmist: "For I was envious at the foolish, when I saw the prosperity of the wicked. For there are no bands in their death . . . . *Therefore* pride compasseth them about as a chain; violence covereth them about as a garment," Ps. 73. The prophet Isaiah declares: "Hear, O heavens, and give ear, O earth: For the Lord hath spoken, *I have nourished and brought up children and they have rebelled against Me.* The ox knoweth his owner, and the ass his master's crib: but Israel doth not know, My people doth not consider. A seed of evil-doers, children that are corrupters: they have forsaken the Lord, they have provoked the Holy one of Israel unto anger, they are gone away backward." Isaiah 1:1-4.

The prophet asserts that the Lord nourishes the wicked *and* they rebel. How hideous. God nourishes and the wicked respond with rebellion. And the Psalmist even avers that there is a causal relation between the rebellion of the wicked and the prosperity which God sends them. Says he: "For there are no bands in their death.... *Therefore* pride compasseth them about as a chain. Hence, *because* the Lord prospers and nourishes them are they proud and do they rebel.

And now the question arises: "What is the conduct of the righteous and holy God toward these (reprobate) rebellious ones, and what attitude does God assume toward them?" According to the exponents of the theory of common grace God hates their rebellion but loves and blesses the rebellers.

Let us attend to the answer of Scripture. Psalm 121 asserts that God neither slumbers nor sleeps. The passage reads thus: "I will lift up mine eyes unto the hills, from whence cometh my help. My help cometh from the Lord, which made heaven and earth. He will not suffer thy foot to be moved: He that keepeth thee will not slumber. Behold, He that keepeth Israel shall neither slumber nor sleep." It is the plain teachings of this Psalm that the Lord is aware of what is happening. Nothing escapes His all seeing eye. Scripture specifically states that God marks sin. Psalm 14 asserts the following: "The Lord looked down from heaven upon the children of men to see if there were any that did understand and seek God. They are all gone aside, they are altogether become filthy; there is none that doeth good, no, not one." Further, Scripture asserts that God is King who judges in the earth. Psalm 58:12: "Verily He is God that judgeth in the earth." Psalm 96:10: "Say among the heathen that the Lord reigneth: the world also shall be established that it shall not be moved: He shall judge the people righteously." Isaiah 3:13: "The Lord standeth up to plead, and standeth to judge the people. The Lord will enter into judgment with the ancients of His people, and the people thereof." Ezekiel 33:20: "O, ye house of Israel, I will judge you every one after his ways."

Scripture also teaches further, that God judges *righteously*. Psalm 9: "O, thou enemy, destructions are come to a perpetual end: and thou hast destroyed cities; their memorial is perished with them. But the Lord shall endure forever: He hath prepared His throne for judgment. And He shall judge the world in *righteousness*, He shall minister judgment to the people in *uprightness*." Psalm 96: "Say among the heathen that the Lord reigneth: that the world also shall be established that it shall not be moved: He shall judge the people *righteously*. Let the heavens rejoice, and let the earth be glad; let the sea roar and the fulness thereof. Let the field be joyful, and all that is therein: then let all the trees of the wood rejoice, before the Lord: for He cometh, for He cometh to judge the earth: He shall judge the world with *righteousness*, and the people *with His truth*." I Peter 1: "And if you call upon the Father who without respect of persons judgeth *according to every man's works*, pass the time of your sojourning here in fear."

When will this judgment take place? The Scriptures speak of a judgment day at the end of time. 2 Cor. 5:10 reads: "For we must all appear before the judgment seat of Christ; that every one may receive the things done in his body, according to that he hath done, whether it be good or bad. Matthew 25: When the son of man shall come in his glory, and all the holy angels with Him, then shall He sit upon the throne of His glory: And before Him shall be gathered all nations; and He shall separate them from one another, as a shepherd divideth his sheep from the goats."

The Scripture also teach us that God is judging, pronouncing guilty, imputing sin and inflicting punishment *now*, in this life. The (reprobate) rebellious ones are being judged, pronounced guilty and punished even before they are transported into eternity, in this life therefore and every day of their life. Says the apostle Paul: "For the wrath of God is *revealed* from heaven against all ungodliness and unrighteousness of men, who hold the truth in unrighteousness; because that which may be known of God is manifest in them. For the invisible things of Him from the creation of the world are clearly seen, being understood by the things that are made, even His eternal power and Godhead; so that they are without excuse." Rom. 1:18-20.

Paul asserts that the wrath of God was revealed against all unrighteousness of men. It is plain from the following verses that the revelation of wrath occurs while men are in this life. For we read: "Wherefore God also gave them up to uncleanness through the lusts of their own hearts, to dishonour their own bodies between themselves," verse 24. Now the wicked dishonor their own bodies in this life. Further, the fact that the ungodly change the natural use into that which is against nature is necessitated by the fact that God reveals His wrath.

Again, the revelation of wrath is or worketh the punishment. When God reveals His wrath the almighty is engaged in inflicting punishment upon the ungodly. And finally, the infliction of punishment or the revelation of wrath is at once the curse. To curse means to speak evil of, to utter a wish of evil against one, to imprecate evil against one. God speaks evil of the wicked, and rightfully so because they are wicked. He announces that they are filled with all unrighteousness, fornication, wickedness, covetousness, maliciousness; full of envy, murder. Rom. 1:18. The curse of God implies more. It means that God wills evil against the (reprobate) ungodly.

In respect to the curse of God we should distinguish between the revealed and the concealed curse. The revealed curse is equal to the revealed wrath. This wrath or curse necessitates the misery, the woe, the suffering and the unrest which is the portion of the ungodly in this life.

This curse, wrath or punishment must be preceded by judgment. God is ever engaged in judging the reprobate ungodly, pronouncing them guilty and imputing

unto them their sins. If not it could not be said of the almighty that He ministers judgment unto the people in uprightness, that He is a God who without respect of persons judgeth according to every man's works. Finally the righteous God, having judged and imputed unto the (reprobate) wicked their sins, is ever engaged in punishing, cursing the wicked even in this life. To deny that punishment follows the judgment and the imputation of guilt means to make an attack upon the justice and the holiness of God.

And it is the plain teachings of Scripture that curse and punishment do follow the judgment and the imputation of guilt. For we read: "Wherefore God also gave them up to all uncleanness through the lusts of their own hearts, to dishonour their own bodies between themselves; . . . . . For this cause God gave them up to vile affections: . . . . . Even as they did not like to retain God in their knowledge God gave them over to a reprobate mind, ... " Rom. 1. The phrase: "God gave them over" must be made to apply to the curse of God at work, necessitating the foolishness, the beastliness and the misery of the reprobate wicked.

Let us now attend more closely to the punishment as such. Let us see wherein the punishment consists. Many sorrows are to the wicked. Ps. 32:10. The face of the Lord is against them that do evil, to cut off the remembrance of them from the earth. Ps. 34:17. The wicked plotteth against the just, gnasheth upon him with his teeth. The Lord shall laugh at him for He seeth that his day is coming. Ps. 37:12, 13. Jehovah is far from the wicked but the prayer of the wicked He heareth. Proverbs 15:29. But the wicked are like the troubled sea, when it cannot rest, whose waters cast up mire and dirt. There is no peace, sayeth my God to the wicked. Isaiah 57:20, 21. And their foolish heart was darkened. For this cause God gave them up to vile affections . . . . . And even as they did not like to retain God in their knowledge, God gave them over to a reprobate mind, to do things which are not convenient; Being filled with all unrighteousness, fornication, wickedness, covetousness, maliciousness; full of envy, murder, debate, deceit, malignity, whisperers, backbiters, haters of God, . . Rom. 1.

These passages tell us that the punishment of the wicked which they experience in this life consists in this that they have many sorrows, that God does not know them, that He, God, is far from them and that they are mocked by the Almighty. The wicked have no peace, they are like a troubled sea. Their mind is darkened, they are foolish, they are vain in their imaginations. Their affections are vile, they are of a reprobate mind, they are beastly. And of all this misery the curse of God is the necessity. It is their punishment.

And all this woe is intimately related to the prosperity, to the rain and the sunshine which God gave them. The prosperity worketh rebellion and vanity which in turn work judgment, and punishment, curse. And the curse of God necessitates all manner of woe in this life.

In our next article we shall retrace our steps and enter in detail upon the matters presented in outline form in this article.

G. M. O.

"STANDARD BEARER"

> "En hij" (de koning van Assyrië, de vijand Gods en van het Israel Gods) "zal van vreeze doorgaan naar zijnen rotssteen," (zijne vaste(?!) stad, Nineve) "en zijne vorsten zullen voor de Banier verschrikken, spreekt de HEERE, die te Sion vuur en te Jeruzalem eenen oven heeft." — Jes. 31:9.

"STANDARD BEARER," — leest en hoort men, — hier en gindsch, en overal.
"Standard-Bearer-Lezers" telt men reeds een niet-gering getal.
Met zijn inhoud zijn de Lezers (met exceptie's) 't "roerend" eens,
Want: die heeft met de "Drie Punten" der Synode niets gemeens.

Daarin zijn zij dus "eensgeestes." Maar — het Opschrift van dat Blad:
"STANDARD BEARER," te verklaren, lukt aan velen minder glad.
Met de leesstof (als we schreven) zijn schier allen best content,
Maar dat "vreemde woord" er boven geven ze je graag present.

Dat is echter niet in orde, wijl de naam te kennen geeft
Uit wat oorzaak 't werd geboren, en mitsdien: wat Doel het heeft.
Laat ons daarom eens bekijken — eer we 'n stapje verder gaan —
Wat de Lezer onder 't woordje "Standard" zooals kan verstaan.

"Standard-maten en gewichten," zijn en waren wel bekend;
— Niet pas korts, maar door al d' eeuwen; reeds in 't Oude Testament.
Zulke "Standards": "Vaste Regels," zijn vanwege d' Overheid
Ons gesteld, en "Echt" gewaarmerkt, 't zij voor Maat, Gewicht of Geld.

Bijaldien aan zulk een "Maatstaf" ieder in het land zich houdt,
Heerscht daar Orde; Regel; Eenheid; wijl men dien als "Echt" beschouwt.
Waar nu gansch een volk, eendrachtig, niet van zulk een "Standaard" wijkt,
Toont het "Sanctie"; blijft het Eerlijk; — 't geen dan uit zijn handel blijkt. —

(Sanctie geven: zijn goedkeuring er aan hechten).

"BEARER": "Drager" van dien Standaard ,is dus elk die 't Recht betracht,
En waar velen samen-dragen, geldt de spreuk: "Eendracht maakt Macht."
Echter — onze "Standaard" is van onuitspreek'lijk-meer gewicht:
't Is Het Vaandel dat door KONING JEZUS Zelf is opgericht!

't Is DE STANDAARD: (Stok met Vaandel) "Strijdbanier," met dit Devies:
"VOOR DEN KONING!" — in Wiens Leger nimmer spraak' is van "verlies"!
Onder dezen STANDAARD Strijden wij "VOOR WAARHEID EN VOOR RECHT,"
Tot de laatste Rechtsverkrachter in Gods Kracht is neergelegd!

Dat de vorsten Assurs schrikken voor JEHOVA'S Strijdbanier
Kan ons dus niet zeer verwond'ren; immers zien wij 't zelfde hier!!
Toen "The Standard Bearer" uitkwam, deed de tegenweer haar best
't Blad "ondeugd'lijk" te verachten. Doch — het blijkt "Probatum est"!

En dat kan ook niet-wel anders. Immers — 't zoo-gewraakte Blad
Heeft als Opschrift: "Vaandeldrager"; 't geen — in kort — wil zeggen: dat
Het den Strijd wenscht voort te zetten voor het Heilig Recht van God,
Tegen al wat met GODS VRIJMACHT en GODS WELBEHAGEN spot!

Dit wil echter niet bedoelen dat het Blad dezulken haat!
't Tracht veeleer, hen te vermanen en te wijzen op het kwaad,
En het hoopt, door Gods Genade, daarin te volharden! Wis!
Tot zij zien: dat BUITEN CHRISTUS God geen mensch Genadig is! —

Alle Standaard; Vlag of Wimpel; — Vaandel; Kenspreuk: Leus, Devies
Waar 'k vrijwillig m' onder schare, openbaart "VOOR WIEN" ik kies!
En (als boven reeds gezegd werd) 't Blad "The Standard Bearer" Vecht
In de Mogendheid des HEEREN "VOOR DE WAARHEID EN HET RECHT!!"

(Men leze, in betrekking tot "Standaard" of "Banier": Ex. 17:15; Num. 1:52; 2:2, 3, 10, 17, 18, 25, 31, 43; 10:14, 18, 22, 25; Ps. 60:6; Hoogl. 2:4; 6:4; Jes. 5:26; 11:10, 12; 13:2; 18:3; 30:17; 31:9; 49:22; 62:10; Jer. 4:6, 21; 50:2; 51:12, 27.)

B. A. HENDRIKSEN.

THE BEGINNING OF SIN

"The beginning of sin is like the letting out of water. The aperture is small at first, but the force of the current increases the size of the outlet, and that in its turn makes the stream larger and stronger; or, to put it in language without any figure, one sin begets another, so that what began in envy leads to murder, and that again gives birth to falsehood. Sin thus multiplies as rapidly as the Colorado beetle, and no matter what may be the first one, you may always call its name Gad, for you may surely say 'a troop cometh.' Therefore, if we would successfully resist it, we must withstand its beginnings. This is true of every sin, but is more especially so of envy, which, as Tayler Lewis has remarked—has in it something very peculiar, fully justifying the calling of it diabolical. For it is a purely soul sin, not traceable at all to the body, or in any way connected with it; not having in it anything that has any resemblance to good, but being only unmingled evil.—'It is the breath of the old serpent.' It is pure devil, as it is also purely spiritual. It needs no body, no concupiscent organization, no appetites or fleshy motions, no nerves even, for the exercise of its devilish energies. It is 'rottenness in the bones.' Be on your guard, then, against yielding to any one sin, for it will speedily open the door of your heart to many others; and be specally on your guard against the satanic mother-sin of envy."

— W.M. Taylor, Joseph the Prime Minister, pp. 29, 30.

"Ashamed of Jesus! sooner far
May evening blush to own a star;
Ashamed of Jesus! just as soon
May midnight blush to think of noon;
Ashamed of Jesus, that dear Friend
On whom my hopes of heaven depend!
No! when I blush be this my shame,
That I no more revere His name.
Ashamed of Jesus, yes, I may,
When I've no crimes to wash away,
No tears to wipe, no joys to crave,
No tears to quell, no soul to save:
Till then—nor is the boasting vain—
Till then I boast a Saviour slain.
And oh, may this my glory be,
That Christ is not ashamed of me!"

—W. Burrows.

OUD EN NIEUW TESTAMENT

Eene eigenaardige ontmoeting vond eens plaats tusschen den Amsterdamschen predikant Petrus Chevallier en een Rabbijn. Beiden gingen bij Koning Lodewijk Napoleon op audientie. De reeds hoogbejaarde Rabbijn kon echter niet zoo gemakkelijk de trappen van het paleis bestijgen. Ds. Chevallier zag dit, vatte den Rabbijn onder den arm en sprak: „Het Oude en het Nieuwe Testament behooren bij elkander en zonder het Nieuwe komt het Oude er niet!"

(Uit „De Wekker.")

HET ROOMSCH EUCHARISTISCH CONGRES

Het acht-en-twintigste internationale Eucharistisch Congres, dat onlangs met de middernachtelijke misbediening den 19den Juni te Chicago, Illinois, officieel geopend werd en den daarop volgenden Donderdag te Mundelein, aan het meer van Michigan, door kardinaal Bonzano met de pauselijke benedictie gesloten, was, naar de beschrijving er van gegeven in onderscheidene bladen, "the greatest religious gathering ever held in America and probably in point of attendance and splendor the most remarkable in history." Naar het oordeel van een zeker schrijver was het het meest indrukwekkend godsdienstig schouwspel voor het oog der wereld tentoongesteld, sedert de kruisiging van Christus op den heuvel Golgotha.

Wel wordt natuurlijk deze Roomsche publieke vertooning van Gods voorstelling van Christus tot eene verzoening, tot eene betooning Zijner rechtvaardigheid, niet door allen op gelijke waarde geschat. Niet alle toeschouwers zijn in aanbidding en bewondering neergevallen voor de tentoongestelde hostie. Wij mogen zelfs wel aannemen, dat dit hoofdzakelijk beperkt is gebleven tot degenen, die van het Roomsch Catholieke geloof zijn. Maar dat wil geenszins zeggen, dat de Protestantsche bevolking van Chicago de eigenlijke strekking van dit Congres niet heeft begrepen, of er geen invloed van heeft ondergaan. "At least for once," zegt Ozora S. Davie, D.D., President of the Chicago Theological Seminary, in *The Outlook*, July 7, "the city has been commanded by a great meeting, and that meeting openly and consistently religious, held to declare and venerate one of the most positive and challenging affirmations of faith in the miraculous." En dat geloof in het miraculeuze betreft dan de wezensverandering van het brood en den wijn in het heilig Avondmaal door de consecratiewoorden van den priester. Dat geloof te verklaren, zegt dezelfde schrijver, was het duidelijk uitgesproken doel van dit acht-en-twintigste Eucharistisch Congres.

"To the Roman Catholic it 'is the mass that matters,' and this Eucharistic Congress, according to the clear definition of its purpose, has been held to affirm by every available resource the miracle of the mass, the doctrine of transsubstantiation, the 'Real Presence' of Christ in the host, which is to be venerated because of the supernatural quality imparted to it, and to become a source of strength and joy to all those who thus accept its sacramental power as a means of grace. The newspapers carried many statements of the purpose of the Congress under the signatures of Roman Catholic theologians which made its object clear. The doctrine of the 'Real Presence' was stated in such terms as these:

"When the priest pronounces the words of consecration over the bread and wine, 'Christ, true God and true man, is really, truly, and substantially contained under the appearances of these sensible things': the word 'really' is in opposition to a mere figurative presence of Christ."

Rome bedoelt met deze internationale samenkomsten en geweldige optochten de *Mis*. Zij moeten dienen om het Catholieke geloof daarin te doen kennen en het anderen aan te prijzen. Daarom wordt zulk een Eucharistisch Congres bij voorkeur gehouden in een bij uitstek Protestantsch land, en laat de Paus een boodschap overbrengen aan de dwalende en afgedwaalde schapen in de Protestantsche Kerken om weder te keeren tot de eenige ware zaligmakende Kerk: Rome. En dus aangemerkt, kan men deze Roomsche Eucharistisch Congres-beweging zeker wel een historisch wereldverschijnsel noemen en een teeken des tijds, waarvan de beteekenis, inzonderheid voor de Kerken van het Protestantisme, niet licht te overschatten valt. Want het mag onze aandacht niet ontgaan, dat in 1563 de H. Catechismus, die nog altoos ongewijzigd door ons van de kansels verkondigd wordt, de Paapsche Mis "eene vervloekte afgoderij" heeft genoemd; en dat thans, in 1926, te Chicago, door een millioen menschen wordt deelgenomen aan eene internationale opzienbarende publiek-officieel-Roomsch-kerkelijke offerande van den Zone Gods en aanbidding van de gewijde hostie. En al ontbloot nu niet elk het hoofd en buigt zich nog niet alle knie, dit is toch wel een kenmerkend en veelbeteekenend en opvallend feit, dat tegen heel dit gedoe in 't publiek feitelijk door niemand openbaar protest wordt aangeteekend, de Gereformeerde Christenheid niet uitgezonderd. Daarom meenen wij, dat enkele woorden van belichting en beoordeeling van deze Roomsche Eucharistische Congres-beweging onzerzijds niet ondienstig zullen zijn. In elk geval verleent de geloofsovertuiging onzer Gereformeerde vaderen uitgedrukt in het antwoord op de tachtigste vraag van den H. Catechismus daartoe zeker het recht. Eigenlijk gebiedt dat antwoord ons tegen de Paapsche Mis te getuigen.

Immers, op de vraag naar het onderscheid tusschen het Avondmaal des Heeren en de Paapsche Mis luidt het antwoord:

"Het Avondmaal des Heeren betuigt ons, dat wij volkomen vergeving van al onze zonden hebben door de éénige offerande van Jezus Christus, die Hij zelf eenmaal aan het kruis volbracht heeft, en dat wij door den Heiligen Geest Christus worden ingelijfd, die nu naar zijne menschelijke natuur niet op de aarde maar in den hemel is, ter rechterhand Gods zijns Vaders, en daar van ons wil aangebeden zijn. Maar de Mis leert, dat de levenden en de dooden niet door het lijden van Christus vergeving der zonden hebben, tenzij dat Christus nog dagelijks voor hen van de Mispriesters geofferd worde, en dat Christus lichamelijk onder de gestalte des broods en wijns zij, en daarom ook daarin moet aangebeden worden; en alzoo is de Mis in den grond anders niet dan eene verloochening der eenige offerande en des lijdens van Jezus Christus en eene vervloekte afgoderij."

Historisch staat de zaak dus zóó, dat de Roomsche Kerk ons, die ontkennen, dat Christus werkelijk, waarlijk en wezenlijk in het brood van het Avondmaal naar beide naturen tegenwoordig is, en daarom daarin moet aangebeden worden, vervloekt; en dat wij van de Paapsche Mis zeggen, dat zij in den grond niet anders is *dan*

eene verloochening der eenige offerande en des lijdens van Christus Jezus en eene vervloekte afgoderij. Rome stelt iets anders in de plaats van Christus, en aanbidt hetzelve als een god, zegt te Catechismus. Hoe zouden wij dan over zulk doen in het publiek op onze straten kunnen zwijgen? Van de handhaving van deze historische antithese van wederkeerige vervloeking hebben we in de groote publieke pers echter zoo goed als niets vernomen; de Christelijke Gereformeerde kerkelijke bladen niet uitgezonderd. Daarom temeer meenen we, dat een enkel woord van historische en leerstellige critiek in ons blad op zijn plaats is.

Doch dan dienen we onze beoordeeling niet te beperken tot dit acht-en-twintigste Eucharistisch Congres te Chicago gehouden, maar behooren we ook iets te zeggen over deze congres-beweging als zoodanig en tevens korte mededeeling doen van de geschiedenis en de leer van de Roomsch Catholieke eucharistie. Wij beginnen dan met dit laatste; mede tot leering en onderwijs van de meer onkundigen.

Eucharistie komt van het Grieksche woord *eucharistia*, het zeggen van dank of geven van genade aan God, dus: *dankzegging*. Bij het vieren van het heilig Avondmaal zei men den Heere dank, en die dankzegging heette *eucharistia*. Later schijnt men deze dankzegging te hebben verbonden aan de gaven, welke de geloovigen medebrachten tot den gemeenschappelijken maaltijd en die door de diakenen vergaderd werden en door hen den leider, voorganger of bisschop werden voorgesteld, en waaruit ook de benoodigdheden, zooals brood en wijn, genomen werden voor het heilig Avondmaal, dat gedurende een geruimen tijd gevierd werd in onmiddellijke aansluiting met de z.g. *apapae* of liefdemaaltijden. Deze medegebrachte en den leider voorgestelde liefdegaven heeft men waarschijnlijk vervolgens aangemerkt als offeranden van dankzegging den Heere gewijd; en dit heeft toen, — hoe weten we niet precies, — langzamerhand tot de gedachte geleid, dat de gemeente, als zij Avondmaal viert, den Heere tegentreedt met offeranden, niet slechts met offers van dank en lof voor Gods onuitsprekelijke gave, maar ook met slachtoffers en offeranden voor de zonde. De Gemeente werd verondersteld, wellicht in verband met de teekenen van brood en wijn, die zij medebracht en aanbood, verzoening te doen voor hare zonden. Mogelijk mede vanwege den offerdienst rondom haar, bij Joden en Heidenen beide, en in 't Oude Testament als eene afschaduwing van het offer van Christus geleerd en ingesteld, is de Kerk der eerste eeuwen al heel spoedig op de gedachte gekomen, dat Christus bij de instelling van het Avondmaal zelf offerde en het offer voor de Gemeente der nieuwe bedeeling verordende. Men begon in het Avondmaal te onderscheiden tusschen het sacrament en de offerande. Wel behield men het sacrament, doch eerst naast, en later op grond van het door de gemeente, onder leiding van den bisschop, gebrachte offer. En die offerande beeldde eerst meer de zelf-offerande van Christus af; maar werd later aangemerkt als eene herhaling daarvan.

Natuurlijk was men niet aanstonds klaar met de theorie voor deze praktijk; maar reeds betrekkelijk vroeg ging de Kerk toch van de gedachte uit, dat wij geene vergeving der zonden hebben door het lijden en sterven van Christus aan het kruis, tenzij Hij nog dagelijks voor ons van de Mispriesters geofferd worde. Die leer gaat terug verre achter de Hervorming der zestiende eeuw. Afgedacht van de formuleering van ondergeschikte punten, treft men de leer, dat men in het Avondmaal, behalve een sacrament, ook eene offerande ván en vóór de gemeente aan God ziet, reeds aan bij mannen, als: Cyprianus, Abrosius en Augustinus, in de vierde en vijfde eeuw. En eerst werd het Avondmaal als offerande nog wel beschouwd als eene herinnering en afbeelding van Christus' offerande aan het kruis, maar spoedig begon men die toch aan te merken als eene herhaling van Christus' offerande, verzoening doende over allerlei bepaalde zonden en dusdoende bate afwerpende voor Gods volk. Vandaar dat men op bepaalde tijden zulke offers ten bate van het volk begon te brengen en dat de menschen om zulke offers begonnen te vragen. Zoo kreeg men in hoofdzaak twee soorten van misoffers.

De gedachte, dat het offer des Avondmaals gebracht werd ten bate van het volk, schijnt historisch-etymologisch ook aangeduid te liggen in het woord *Mis*. Geheel zeker is die afleiding wel niet, en hebben sommigen hier wllllen gedacht hebben aan het wegzenden der catechumenen, vóór de viering des Avondmaals; doch anderen zijn van gevoelen, dat *missa*, hetzelfde als *misso*, betrekking heeft op een dienst verricht ten behoeve van het volk. In plaats van "dismissal" of "dismissed" krijgt het woord dan de beteekenis van "mission." Hoe dit ook zij, zeker is, dat de Roomsche *Mis*, wat de zaak betrett, opkwam uit de offertheorie. Zij is de Roomsche offerande van het Avondmaal. En dat offer is voor Rome hoofdzaak. Volgens Rome, moet het offer door Christus gebracht, dagelijks herhaald worden, niet maar ter gedachenis van Zijn offer, maar als een echt offer, dat voor alle zonden betaalt, en zelfs voor afwezigen en dooden kan gebracht worden; alsmede ter wering of wegneming van allerlei rampen, zooals: stormen, watervloeden, pestilentie, hongersnood, oorlog, krankheid, enz.

De transsubstantiatieleer is eigenlijk slechts de noodzakelijke voorwaarde voor de theorie van het misoffer. Zonder wezensverandering toch van brood en wijn valt er niet te beschikken over een slachtoffer, Godslam, dat de zonde der wereld wegneemt. De werkelijke, waarachtige en wezenlijke Christus wordt verkregen uit de uitwendige teekenen van brood en wijn door de consecratie, het uitspreken van de instellingswoorden door den priester, waardoor de zelfstandigheid van brood en wijn verdwijnt, schoon de uiterlijke gedaante, smaak en gewicht blijven, en die teekenen veranderen in het lichaam en bloed van Christus. De leer der transsubstantiatie werd vooral ontwikkeld door Paschasius Radbertus in de negende eeuw, en later kerkelijk vastgesteld op het Concilie van Lateraan, 1215. Veel later nog, op het Concilie van Trent, heeft de Roomsche Kerk, tegenover de leer der Hervormers, met name tegen die van den H. Cate-

chismus, in de dertiende en twee-en-twintigste sessies, Oct. 11, 1551, en Sept. 17, 1562, uitgesproken, dat het Avondmaal wel als eene offerande door Christus geofferd en als zoodanig door Hem voor de Gemeente ingesteld werd, en heeft zij toen tevens vervloekt allen, die de werkelijke, waarachtige en wezenlijke tegenwoordigheid van Christus in de gewijde hostie ontkennen en Hem daarin niet willen aanbidden.

Zóó staat de zaak in hoofdzaak thans nog. Vanwege de tegenwoordigheid van Christus in brood en wijn, door de consecratie, volgens Rome, moet de gewijde hostie ter aanbidding worden voorgesteld aan de gemeente, en in processie rondgedragen. Door het uitspreken van de instellingswoorden door den priester verkrijgt de Roomsche Kerk haar hostie, van het Latijnsche woord *hostia*, slachtoffer, of geslagene. En door het neerleggen op het altaar van de door de consecratie in hun wezen veranderde teekenen van brood en wijn heeft de priester het Lam Gods daargesteld, geslacht en als een onbloedig offer den Heere gewijd, als eene herhaling van de zelfofferande van Christus aan het kruis. Tegen die leer, die haar volledig beslag kreeg in den Catechismus van Paus Pius V, 1566, hebben al de Hervormers gestreden. Die leer wordt thans, speciaal in de landen der Reformatie, met veel pracht en praal door Rome verkondigd en met nadruk aan de zoogenaamde dwalende schapen in de kooien der Protestantsche Kerken aangeprezen. Tot die leer wil Rome, dat wij zullen wederkeeren.

Op de Misbediening als zoodanig mogen we hier zeker nog met een enkel woord nader letten. Rome schrijft den priester, die als bedienaar zal optreden, allereerst ernstige voorbereiding voor. Hij moet zich vrijmaken van alle zware zonden, van middernacht af vasten, en vóór de Mis zekere gebeden opzeggen. Tot teeken dat hij namens Christus optreedt, moet hij in bijzonder ambtsgewaad verschijnen. Ook moet hem een dienaar ter zijde staan, ten bewijze dat het offer ook namens het volk gebracht wordt. Verder gaat de priester dan met de kelk naar het altaar, afbeeldende Christus uitgang uit de moederschoot. Nà kniebuiging en voorafgaand gebed beklimt hij vervolgens het altaar. Hij maakt het teeken des kruises, spreekt in de woorden van Ps. 43 het verlangen uit naar ontzondigende en verlichtende genade, en doet belijdenis van zonde naar een Roomsch formulier. Door bewierooking wordt het altaar gewijd als de plaats van Gods bijzondere tegenwoordigheid en waar de geloovigen tot God naderen met hunne gebeden en goede werken. Nu zingt men een psalm. Daarin roepen de volkeren om verlossing. Verder zingt men het: "Heere, erbarm U" en het "Eere zij God." Er volgen nieuwe gebeden, en daarop wordt er gelezen een gedeelte uit een der Brieven, dat aan het offer moet voorafgaan, omdat de historische openbaring aan Christus' zelfofferande voorafging. Hierop volgt gezang, gebed en het lezen van het Evangelie. Thans komt de prediking, besloten met gebed, zonde- en geloofsbelijdenis. Daarna vangt de eigenlijke Misbediening aan. Na het uitspreken van een zeker Schriftwoord, wordt er gebeden, dat "God het offer genadig moge aannemen en aan de aanwezigen, ja aan gansch de wereld ten goede doe komen." Hierop volgt de eerste formeele zegening. Vervolgens wascht de priester de vier consecratievingers onder het uitspreken van Ps. 26:6-12, ter aanduiding, dat hij vrij is van zware zonden, en ter vertolking van het verlangen, dat hij die reinheid in steeds grootere mate moge ontvangen. Weer wordt er gezongen en gebeden, waarop eindelijk de priester als vertegenwoordiger van den "hemelschen Hoogepriester de consecratiewoorden met de ware bedoeling uitspreekt." En daarmede zijn nu brood en wijn veranderd in het verheerlijkte lichaam en bloed van Christus. De priester buigt de knie, en heft daarna hostie en beker ter aanbidding op voor het volk. In de gebeden, die volgen, wordt gevraagd, "dat God het offer door zijn engel Michaël op het hemelsche altaar doe dragen." Eindelijk geniet de priester hostie en wijn. De aanwezigen, indien zij mee communiceeren, — wat niet noodig is —, ontvangen alleen de hostie. Ten slotte volgen er nog eenige gebeden, zegening en Schriftlezing. En de Roomsche Mis is bediend.

Van de Reformatoren keerden de Gereformeerden, met uitzondering van de Anglicanen of Episcopalen, het verst terug tot de beschouwing en eenvoudige Avondmaalsviering der vroegere Christelijke kerken. Hun is het Avondmaal een symbolische maaltijd. Christus deelt zichzelf in het Avondmaal als geestelijke spijze den geloovigen mede. De Gereformeerden kennen het Avondmaal slechts als een sacrament. Brood en wijn beteekenen Christus' lichaam en bloed. Staande in de geestelijke eenvoud van dat geloof, zullen ze niet zeer licht door Rome's vertoon bewogen worden. Doch van de Lutherse en de "Engelsche" Kerken kan dit reeds niet gezegd worden. En bovendien zijn er in alle Protestantsche Kerken duizenden bij duizenden, die feitelijk van alle ware zaligmakend geloof vervallen zijn, en hebben vele andere tienduizendtallen feitelijk geen kennis meer van God en geestelijke dingen. En het is allereerst op die massas, dat de Roomsche optochten, plechtigheden, kleurenpracht en machtsvertoon indruk maken, inzooverre er nog iets godsdienstigs bij hen gevonden wordt. Zoo bezien, kan dan ook worden gezegd, dat de zwakheid der Reformatorische Kerken: hunne onderlinge verdeeldheid, onkunde en wereldgelijkvormigheid, de kracht is van Rome. Ofschoon daar dan aanstonds aan moet worden toegevoegd, dat de dingen, die de Hervormde Kerken verzwakken, zonder meer, ook Rome niet wezenlijk kunnen versterken; alsmede, dat ook Rome zelf aan gelijksoortige kwalen lijdt, zij het ook in ietwat anderen zin, en dat tevens nog andersoortige zwakheden de Roomsche Kerk kenmerken. De macht van Rome is grootendeels van deze wereld. Terwijl ook de eeuw van hierarchie en superstitie, in zekeren zin althans, voorbij is. Doch dat alles verandert niets aan het feit, dat er van de zijde van Rome nog altijd een zeer ernstig gevaar dreigt voor de Kerken der Reformatie, de Gereformeerde Kerken geenszins uitgezonderd. En het is juist met het oog daarop, dat we onze aandacht dienen te bepalen bij de Roomsche Eucharistisch-Congres beweging.

Deze beweging als zoodanig dateert van 1831. Eene

vrome Fransche vrouw, Marie Tamissier, had de aandacht van Bisschop Goston de Segur gevestigd op de belangrijkheid van zulk eene openbare Misbediening en hostievertooning. In Juni van genoemd jaar werd het eerste Eucharistisch Congres gehouden te Lille, Frankrijk, bezocht door 3000 personen, vertegenwoordigende negen verschillende nationaliteiten. Op het volgende Congres, een jaar daarna gehouden te Avignon, klom het aantal deelnemers tot 6000. Het derde Eucharistisch Congres werd bezocht door 10,000, het zevende echter reeds door 150,000. Dat was te Antwerpen, België, in 1890. Twintig jaren later vergaderden er te Montreal, Canada, niet minder dan 715,000, van alle oorden der wereld. En het aantal bezoekers van het acht-en-twintigste Congres, enkele weken geleden te Chicago gehouden, wordt op minstens een milloen geschat. Zulke getallen zijn verbijsterend.

Doch het zijn niet zoozeer deze getallen, en de pracht en praal dezer publieke vertooningen, welke onze aandacht vragen, maar veelmeer de feiten, dat deze optochten bij voorkeur gehouden worden in de hoofdsteden van bij uitstek Protestantsche landen, zooals: Stockholm en Amsterdam, en de openbare verkondiging van het kerndogma der Roomsche kerkleer op plaatsen, waar in vroegere eeuwen de felste tegenstand tegen die leer werd aangetroffen. En dan is het zeker wel allermeest opmerkelijk, dat er van dien tegenstand al heel weinig is overgebleven. Thans toch trekt deze publieke Roomsche hostievertooning ook zeer zeker nog wel de aandacht van regeeringen en wereldgrooten; maar in dezen zin, dat overheden en wereldsteden deze congressen verwelkomen en vorsten en ministers van staat en buitenlandsche zaken ze begroeten; ook in Protestantsche landen, waar de Roomsch Catholieken verre in de minderheid zijn, en door een deel van de bevolking zelfs minder gewild. En de groote publieke pers, die overigens schier alles onder 't mes neemt, oefent zoo goed als geen critiek op deze openbare godsdienstige optochten en vertooning van de hostie; de Protestantsche kerkelijke pers, kleine uitzonderingen daargelaten, inbegrepen. En al is er nog eenige critiek, dan betreft die toch slechts heel zelden, eigenlijk nooit, de Roomsche transsubstantiatieleer, de beweerde offerande van Christus, en de aanbidding van de hostie.

Het eigenlijke punt in kwestie laat men rusten. En dat niet, omdat Rome iets verbergt, of omdat men anders den handel nadeel zou berokkenen. Want deze congressen zijn strikt religieus van aard, en alles grijpt plaats onder den blooten hemel, met vele belichtende en verklarende ceremonies en redevoeringen; ja, zelfs met openbare prediking en oproeping tot bekeering, dat is, wederkeering tot het Roomsche geloof en de eenige zaligmakende moederkerk, mede als speciale Pauselijke boodschap tot de Protestanten gericht. In dien zin speelt Rome een eerlijk spel. Zij treeds openlijk en opzettelijk op met het kern-dogma van hare leer, en binnen de poorten van de sterkten hare vijanden. Indien de Protestanten het Rome derhalve gewonnen geven, dan zullen ze, zich verontschuldigende, niet kunnen zeggen: "De valsche Roomschen hebben ons verleidt of gedwongen." Wat onrecht de Hervormers in de dagen der vervolging ook mogen hebben verduurd, thans strijdt Rome met open vizier. De kinderen der Reformatoren zullen het dan ook zichzelven te wijten hebben, indien zij in deze zoogenaamde verlichte eeuw mede de knie buigen voor hetgeen hunne vaderen een afgod noemden. Wint Rome het, en daar is wel kans op, dan moet zulks worden toegeschreven aan de geestelijke ledigheid en vermolming van het Protestantendom. Want het gaat hier openlijk en zeer opzettelijk om het eigenlijke punt van verschil tusschen het Roomsche geloof en dat van het Protestantisme. Hier moet gekozen worden. Men moet òf de Reformatoren vervloeken, òf de Roomsche hostie, publiekelijk in ons eigen kamp tentoongesteld, een afgod heeten. Hier valt slechts te kiezen voor of tegen het geloof der vaderen: de leer van Gods Woord.

Dusdanig is o. i. de beteekenis van de Roomsch-eucharistisch-congres-beweging en propaganda hostievertooning voor ons Gereformeerd belijden.

Blaast de bazuin!

H. D.

INGEZONDEN

Mijnheer de Redacteur!

Wat ik u even vragen wou —: wat speldt men thans ons op den mouw —? kan 't waarheid zijn, of leugen, dat Calvin College's Faculteit met Beekaakuiper werd verblijd — ?? — zoo ja, dan zal 't haar heugen!! Want Beekaakuiper is een man die 't met geen Wond'ren vinden kan, (een kuiper "a la Janssen") en indertijd ons veel vermaak verschafte in de "Janssens-zaak," met rond-den-pot te dansen waarin de snert te koken stond; — waarin hij zijn behagen vond, op hoop: dat 't hem mocht lukken, dien Schriftontleder op den duur nog (onbeschadigd door het vuur) dat kookproces t' ontrukken! — Nog zie 'k den vledermuis (in 't blad "De Wachter") flad'dren over 't vat! Niets kon zijn vlucht beteug'len, — tot eind'lijk 't "Schuldig" was verklaard; toen smakte 't diertj' als dood ter aard', met schier-verlamde vleug'len ....!! — 't geen ook geen mensch verwond'ren kan, want: was hij niet "de-Janssen-man" (als 't waar') "van-kop-tot-teenen" .. ? Gewis! dat wisten w' altegaar; want, klaagde hij niet bij diens baar, op weg naar 't "ban-oord" henen .... ?!

Sinds zwierf hij treurend om-en-om, van 't doorgestane leed schier stom! Verlaten en vergeten, — althans — naar 't scheen. Doch nu genoeg; 'k herhaal hetgeen 'k u boven vroeg, want 'k zou dat gaarne weten. 'k Las wel uw stuk in onze krant, maar — 't gaat me boven mijn verstand; ik kan daar niets van maken. 't Gaat mij te hoog! Het maakt me ziek, want "politiek" en "polemiek" zijn mij te-slimme zaken.

Blijkt evenwel 't vermoeden feit en zit dat heer in werk'lijkheid weer op zijn stoel-der-eere, dan treedt ook d' aar weer (na dien schop!) met zijn-herzienen-bijbel op .... !! — "Verhoede 't God de Heere!! —

LEEKEBROER.

EEN BOEK VAN BETEEKENIS

Inderdaad, het betaalt, om in deze dagen van strijd in de Christelijke Gereformeerde kerken van Noord-Amerika, ernstige studie te maken van de belijdenisschriften. Gij weet zeker, geachte lezer, dat deze kerken drie belijdenisschriften hebben: de Belgische Confessie, de Heidelbergsche Catechismus, en de Vijf Artikelen tegen de Remonstranten. Vooral nu zijn deze geschriften van belang, nu het overduidelijk is dat er verschil bestaat omtrent de juiste opvatting van vele uitdrukkingen die wij in deze geschriften aantreffen.

Wij vinden het treffend dat juist nu, — terwijl wij in Amerika zoo bezig zijn om elkander te bestrijden, en de eene na de andere met citaties uit de belijdenissen komt aanloopen om zijn zuiverheid in de gereformeerde leer daarmede te bewijzen —, zulk een uitnemend werk als Ds. M. Meijering van Delfzijl, Nederland, heeft geschreven, weer onder ons verkrijgbaar is en te koop wordt aangeboden. Zijn boek werd in Nederland gedrukt en heeft als titel: DE DORDTSCHE LEERREGELS OF DE VIJF ARTIKELEN TEGEN DE REMONSTRANTEN. In dit boek wil de auteur het ontstaan en de inhoud dezer leerregels toelichten.

Overbekend is het dat de Dordtsche Synode van 1618-1619 deze leerregels opstelde en als belijdenis aannam. Deze leerregels onderwijzen ons van de Goddelijke verkiezing en verwerping; van den dood van Christus en de verlossing der menschen door dezen; van des menschen verdorvenheid en bekeering tot God, en de manier van deze; en van de volharding der heiligen. Betreffende deze punten der leer, beschrijft die Synode eerst de ware Bijbelsche beschouwing derzelve, en geeft daarna ook de dwalingen te kennen die de Synode met deze vijf punten wil bestrijden, en als dwalingen heeft verworpen.

Mochten wij nu maar eene lange boek-beoordeeling schrijven, dan zouden wij dat zeker van Ds. Meijering's boek geven. In dat geval zouden we u vertellen wat wij van den schrijver afweten, hoe dat zijn boek er uitziet, op welke wijze hij zijn stof in zijn boek behandeld heeft en soortgelijke zaken meer. Maar aangezien zulks niet mag, omdat te veel plaatsruimte gevraagd wordt voor zoo iets, zullen wij deze keer niet meer doen dan enkele dingen uit zijn boek aanhalen die van bizondere beteekenis zijn voor leden der gereformeerde kerken in Amerika. Echter, niemand zij tevreden voordat hij het boek zelf gelezen en daarvan eene grondige studie gemaakt heeft.

Betreffende Art. 1, 3 schrijft de predikant te Delfzijl: *Tot wie Hij wil,* zendt God de verkondigers van goede boodschap. En ook *wanneer Hij wil.* — Tot wie en wanneer Hij wil zendt God Zijne dienaren. — Maar — afgedacht hiervan — ook waar het Evangelie verkondigd wordt, gaat het zeer zeker zonder onderscheid allen aan, die het hooren, voor zoover allen een weg der zaligheid voorgestld en allen hunne dure verplichting hieromtrent aangezegd wordt. Zoovelen daaronder echter naar 't ondoorgrondelijk, maar rechtvaardig raadsbesluit Gods niet zalig zullen worden, die roept Hij niet hiertoe om zalig reuke des doods ten doode, voor den ander eene reuke des levens ten leven."

Bij deze gezegden komt onwillekeurig een vraag bij ons op die wij de auteur gaarne willen doen. De vraag is: Is er ruimte om met recht en naar waarheid te spreken van een zekere gunst of genade Gods die Hij aan Zijne schepselen in het algemeen bewijst, wanneer de *toorn* Gods op alle ongeloovigen *blijft rusten,* waarin zij van nature liggen?

De volgende aanhaling diene om die Christenen te ontmoedigen die de gedachte zijn toegedaan dat zij nooit ofte nimmer zich behoeven te bemoeien met de leer der uitverkiezing. Onlangs sprak een professor in de systematische theologie in het kerkgebouw der Chr. Geref. Gemeente te Hull het uit, in zijne rede over De Drie Punten, dat hij niet wist of hij een uitverkorene was (wat volkomen waar kan zijn), maar tevens sprak hij ook uit, dat Christenen zich op geenerlei wijze met de leer der uitverkiezing behoeven te bemoeien. Tegen deze en soortgelijke gedachten schrijft Meijering: "Onze vaderen spreken hier dus uit, dat de geloovigen van hunne Verkiezing verzekerd kunnen en moeten worden. In dit stuk staan de Gereformeerden tegenover allen, die zich op de Remonstrantsche lijn bewegen. Dezen willen van zulk eene volstrekte zekerheid niets weten, maar leeren, *dat er in dit leven geen vrucht, geen gevoel is van de onveranderlijke Verkiezing tot heerlijkheid; ook geen zekerheid dan die hangt aan eene veranderlijke en onzekere voorwaarde.*" (Dordtsche Leerregels, p. 50.)

Laat ons ook even zien wat Meijering van de algemeenheid der Evangeliepredikinge schrijft. Tegen Remonstranten die beweren dat aan allen gepredikt moet worden dat Christus voor alle menschen voldaan heeft schrijft hij: "Tegenover deze bedenkingen handhaven onze vaderen en alle Gereformeerden met hen, het ruime aanbod van genade door de prediking des Evangelies, maar zij laten toch ook duidelijk uitkomen, dat de noodiging des Evangelies niet algemeen is in den onbepaalden en volstrekten zin, zooals velen meenen. Of is de noodiging, de roeping, werkelijk *algemeen?* Immers neen. De geschiedenis van alle eeuwen bewijst het tegendeel. Onder het Oude Testament ging alleen tot Israel's volk de liefelijke noodiging uit: 'O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren.' — En onder het Nieuwe Testament? O zeker, elke beperking van de Evangeliepredikinge is weggevallen. Het groote mysterie van de volheid des tijds bestaat hierin, dat de muur der afscheiding, die te voren de heidenen van Israel's volk afgesloten hield, is weggevallen. — En toch, hoe waar dat zij, gansche volkeren hebben nog nooit van Christus gehoord. Van de 1500 millioen menschen, die met ons deze aarde bewonen, hebben meer dan de helft nog nimmer de blijde boodschap van genade en vrede door Jezus' bloed, beluisterd. Millioenen bij millioenen van heidenen zijn er, gerekend al de eeuwen die achter ons liggen, de eeuwigheid ingegaan, zonder ooit iets gehoord te hebben van den eenigen troost beide in leven en in sterven. — Nog sterker. Vestig uw blik op de volken, die onder het licht van 't Evangelie

leven. Neem ons eigen land (Nederland). Zijn er niet onder de 6 of 7 millioen, die er leven, minstens 3 of 4 millioen, die ter wereld komen, leven en sterven, zonder ooit met de volle waarheid Gods, gelijk die in Christus Jezus is, anders dan geheel uitwendig en oppervlakkig in aanraking komen? Kan men dan zeggen, dat de prediking des Evangelies volstrekt en onbepaald algemeen is, als zou zij tot *alle* menschen uitgaan? Zulks te beweren, zou een opzettelijk weerspreken zijn, van wat we feitelijk met onze oogen zien. — Van Remonstrantsche zijde mag dus niet tegen ons aangevoerd worden, dat de leer van de particuliere genade in strijd is met de *algemeenheid* van de Evangelieprediking, om de zeer eenvoudige reden, dat de prediking in dien zin nog nooit *algemeen* geweest is."

Als wij deze feiten voor oogen houden dan zijn o. i. twee zaken duidelijk. Eerstens, het is onwaar dat God alle menschen, hoofd voor hoofd, zalig wil maken door het gehoor van het gepredikte woord. Ten tweede, de algemeenheid der Evangelieprediking, kan nooit als bewijs dienen voor een zekere gunst of genade Gods die God aan Zijne schepselen in het algemeen bewijst, al verstaat en bedoelt men dat alleen menschen bedoeld worden door "schepselen in het algemeen."

Maar in welken zin mogen wij dan wel spreken van de algemeenheid der Evangelieprediking? Volgens Meijering is het antwoord daarop: *Waar* nu echter onder leiding van Gods Voorzienigheid het Evangelie gepredikt wordt, *daar* moet de prediking zoo algemeen mogelijk zijn." In het licht van deze citaties moeten ook Berkhof's aanhalingen uit Meijering's werk gelezen worden. En zóó beschouwd zeggen wij met Meijering dat, niet tot de uitverkorenen afzonderlijk, maar aan *alle ziel* zonder onderscheid moet zich de prediker van het Evangelie richten. De predikatie der verzoening moet uitgaan *tot al wat zondaar is*. Met het besluit der Verkiezing en Verwerping hebben we daarbij niets te maken. Wij menschen kennen de uitverkorenen niet, en doordien het nu onmogelijk is, de prediking des Evangelies te beperken tot een reeks van menschen, die men niet kent, zoo volgt hieruit wel noodzakelijk, dat men, om geen enkele uitverkorene over te slaan, zooveel doenlijk tot allen zich moet uitbreiden."

Bepaaldelijk verfrisschend echter zijn de woorden die Meijering hieraan toevoegt: "Niet zonder meer echter wordt Christus met Zijn weldaden door het Evangelie allen aangeboden, maar *'met het bevel der bekeering en des geloofs.'* 'Bekeert u en gelooft het Evangelie.' 'Wie gelooft zal hebben, zal zalig worden, maar wie niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden.' Aan alle menschen kan en mag en moet gezegd worden, dat de vergeving der zonden en het eeuwige leven er zijn, maar dat zij slechts ons deel worden in den weg des geloofs. — Waar zulk eene prediking gehoord wordt, heeft er dus eene algemeene aanbieding van het Evangelie des heils plaats. — De leer van de particuliere genade is niet in strijd met het woord des bevels, dat de scheidende Zaligmaker Zijn kerk toeriep: Predikt het Evangelie aan *alle* creaturen."

B. J. D.

"VERZEGEL DE WOORDEN DER PROFETIE DEZES BOEKS NIET: WANT DE TIJD IS NABIJ;

Die onrecht doet, dat hij nog onrecht doe,
en die vuil is, dat hij nog vuil worde!"
—Openb. 22:10b, 11a.

Ze dansten en zwierden en raasden en tierden, — de burgers van Sodom —, en lasterden God. Niet een was verstandig. Gansch 't volk was losbandig, en spotte met Waarheid, Gezag en Gebod.

En God — steeds Lankmoedig —! bezocht hen niet spoedig. Hij wachtte Zijn tijd af, met Heilig Geduld! Toen daalde God neder in Vuur en Onweder, —dewijl Hij de mate des kwaads zag vervuld!

God hield, op hunn' wegen, die zotten niet tegen. Hij vierde Zijn haters den teugel veeleer! Hij zag uit den Hemel op 't zinn'loos gewemel en.... zond dan Zijn Vuurgloed en Sulpher terneer! (1893 J. v. Chr.)

Zoo deed God weleer ook; toen stelde de HEER' ook Zijn haat'ren hun tijdperk, — naar eeuwig Besluit; waarna Hij die haat'ren verdierf in de waat'ren! (Ook toen blonk "Genade-aan-allen" niet uit!) (2344 J. v. Chr.)

Zoo ging het ook later. Steeds gaf God Zijn hater den tijd tot "voleinden des kwaads!" Buiten kijf! God doodt d' eerstgeboor'nen van 't rot der gezwoor'nen, en.... stort Faro's strijdmacht de waat'ren op 't lijf! (1487 J. v. Chr.)

Zoo zal God de HEERE "NOG EENMAAL" Zijn Eere op 't Vrees'lijkst, zeer Heerlijk doen Blinken, voor 't oog van al de geslachten; van Heerschers en Machten, als GOD ten Gerichte zal gaan van Omhoog!

Die Dag zal haast komen! Dan zal God de bromen uit Sodom, Egypte en Babel doen gaan; hen veilig geleiden, na lijdzaam verbeiden, — gelijk Hij met Noach en Lot heeft gedaan!

Die Dag is niet verre! Reeds zwenkt op haar' herre de Poorte des Hemels! Reeds klinkt in 't verschie 't geluid der Klaroenen van Gods Legioenen, die met Hem zich spoeden naar 't Rechtspraak-gebied!

En nog houdt de booze, verstokte godd'looze (in weerwil der teek'nen der tijden!) als dol — zijn Waarheidsverkrachting; zijn haat en verachting en last'ren van DIEN DIE TE KOMEN STAAT, vol ... !!

O! dat toch Geleerden niet langer beweerden: "God stuit en beteugelt het kwaad van den mensch"; maar dat zij 't nog heden met schaamte beleden: "God heeft tusschen Babel en Sion Zijn Grens!!"

B. A. HENDRIKSEN.